

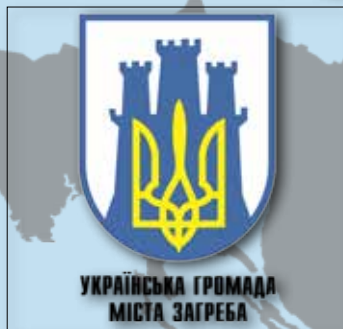
ВІСНИК *української громади в Хорватії* **VJESNIK** *ukrajinske zajednice u Hrvatskoj*

Номер 56, 4/2018.

Broj 56, 4/2018.

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА
МІСТА ЗАГРЕБА

КОТ УКРАЇНЦІВ "КАРПАТИ"
ЛЮБОВАНЬ

КАНІЖА

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Vidauec: **Українська громада Республіки Хорватія**
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: **PBZ HR4823400091110579040**
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1000 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

Za издавця: **Михайло Семенюк**
Za издавача: **Mihajlo Semenjuk**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк, Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk, Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

- 4 U Splitu otvoren počasni konzulat Ukrajine, Plenković poručio: "Mogu koristiti naša iskustva iz mirne reintegracije"
- 5 Lipovljanski susreti 2018. *Ivan Semenjuk*
- 6 Ukrajina i ukrajinske udruge iz Hrvatske na 52. Đakovačkim vezovima. *Jasna Bek*
- 7 Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Republike Ukrajine u Hrvatskoj: Naši se odnosi grade na povijesnom prijateljstvu. *Tomislav Vuković*
- 10 Українські художники малюють Хорватію. *Євген Пащенко*
- 11 Ljetna škola za ukrajinski jezik i kulturu u Rogoznici sjajnim programom oduševila polaznike. *Josip Ralašić*
- 13 Літня школа української мови та культури 2018. *Тетяна Кочнева*
- 15 Važnost učenja materinskog i drugih stranih jezika. *Oksana Martinjuk*
- 15 Na nastavi Ukrajinskoga jezika. *Ana Marija Has, Lana Domankušić*
- 16 11. središnja manifestacija Ukrajinaca u Hrvatskoj "Dani ukrajinske kulture". *Olesja Beč*
- 18 Незабутнє літо 2018 року у Прянові. *С. Теодозія Мостепанюк*

PREDSTAVLJAMO MLADE UKRAJINISTE

- 19 Представляємо молодих українців. *Євген Пащенко*
- 20 Episkop Josafat Kuncevyč. *Matija Šaler*

ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ - DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA

- 22 Танцювальний ансамбль "Україна" з Канади виступав цього літа на узбережжі Адріатики. *Ольга Камінська*
- 23 KPD Ukrajinaca "Karpati" na Danima europske baštine u Krapju. *Ivan Semenjuk*
- 24 IX. smotra dječjeg kulturnog stvaralaštva u Garešnici. *Ivan Semenjuk*
- 24 Nastup plesne skupine "Karpata" na izložbi starodobnih traktora u Novoj Subockoj. *Ivan Semenjuk*
- 25 18. međunarodni festival ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Červona kalyna" u Devetini. *Ivan Semenjuk*
- 25 Nastup UKPD "Taras Ševčenko" iz Kaniže u Strahoninecu. *Lidija Has*
- 26 XII фільм-фестиваль у Вуковарі. *Тетяна Рамач*
- 27 Товариство української культури "Цвіт" вітає відкриття Почесного консульства України в Спліті. *Юрій Голодович*

VIJESTI IZ UKRAJINE

- 28 Ukrajina obilježava nezavisnost neviđenom vojnom paradom
- 28 У Києві відбувся військовий парад до Дня Незалежності України

NEPOZNATO O POZNATOM

- 29 Спільні та відмінні риси українського і хорватського народного вбрання. *Олеся Мартинюк*
- 31 Вишиванка

Na naslovnoj stranici: Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Republike Ukrajine u Hrvatskoj. Foto: B. Čović, Glas Koncila

Na zadnjoj stranici: Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina", Slavonski Brod na Đakovačkim vezovima.

U Splitu otvoren počasni konzulat Ukrajine, Plenković poručio: “Mogu koristiti naša iskustva iz mirne reintegracije”

Otvaranje konzulata Ukrajine u Splitu snažna je poruka prijateljstva između dvije zemlje koje imaju puno sličnosti i povijesnih poveznica i dijele iste vrijednosti, rekao je u ponedjeljak premijer Andrej Plenković uvjeren da će to voditi unaprijeđenju gospodarske suradnje i ukupne trgovinske razmjene te ulaganja između dviju zemalja.

“Činjenica da je ovdje s nama i ministar vanjskih poslova Ukrajine Pavlo Klimkin pokazuje da imamo puno zajednički za napraviti u potpori te zemlje na njezinu europskom putu, u unutarnjim reformama, približavanju sjeverno-atlantskom savezu i u reintegraciji

privremeno okupiranih područja zemlje koristeći naša iskustva i katalog mjera iz mirne reintegracije hrvatskog podunavlja”, kazao je Plenković.

Hrvatska ima specifično znanje iz mirne reintegracije okupiranih područja što može pomoći Ukrajini, rekla je potpredsjednica vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić koja je uz suprugu predsjednika Ukrajine Petroa Porošenka, Marinu, nazočila svečanosti.

“Zadnje dvije godine smo s Ukrajinom razvili visoku razinu odnosa u gospodarskom i političkom smislu. Ekspertna skupina koja radi s obje strane je već polučila mnoge sastanke na ekspertnim razinama

što se tiče pomoći u europskim integracijama i pomoći na tranzicijskom planu”, rekla je ministrica Pejčinović Burić.

Zgrada počasnog konzulata Ukrajine otvorena je na Obali Hrvatskog preporoda na splitskoj Rivi, a za konzula je imenovan Splitsčanin Ivica Pirić, bivši nogometaš te predsjednik Arsenala iz Kijeva koji je u toj prigodi kazao da je današnji dan veliki ne samo za njega već i za njegovu obitelj.

“Konzul Pirić je svojim sportskim životom i profesionalnom karijerom, ali i velikim srcem, te izrazom solidarnosti prema ukrajinskoj djeci posljednjih nekoliko godina pokazao da znamo pružiti ruku jedni drugima u teškim situacijama. Ukrajina je zemlja koju jako dobro poznajem, smatram da su naši bilateralni odnosi u posljednje dvije godine podignuti na vrlo visoku razinu intenziteta”, rekao je Plenković.

Ministrica Pejčinović Burić rekla je da su hrvatsko-ukrajinski odnosi dobri od samih početaka i treba se prisjetiti kako je upravo Ukrajina bila među prvim zemljama koja je priznala Hrvatsku te joj na isti način Hrvatska sada želi uzvratiti s obzirom da Ukrajinci imaju probleme s reintegracijom svojih teritorija.

“Otvaranje ovog konzulata s počasnim konzulom koji dolazi iz nogometnog svijeta pokazuje da je nogomet odigrao važnu utakmicu jer će Ivica Pirić predstavljajući interese Ukrajine u Dalmaciji i Splitu na najbolji način podići naše odnose koje smo već unaprijedili na višu razinu”, rekla je.

Konzulatom će se osnažiti ukupni odnosi, a posebno Splita i Dalmacije u području gospodarstva i kulture, ocijenila je.

Ukrajina bilježi veliki porast turista na hrvatskom Jadranu, pa ih je tako prošle godine bilo 80 tisuća na ljetovanju, kazala je ministrica.

Supruga ukrajinskog predsjednika Marina Porošenko rekla da je danas veliki dan za ukrajinsko-hrvatske odnose jer otvorenje konzulata pomaže u zaštiti prava ukrajinskih državljana koji se nalaze u Hrvatskoj, uspostavi boljih odnosa obiju zemalja, ali i u razvoju odnosa sa jednom od najstarijih ukrajinskih manjina u svijetu koja živi u Hrvatskoj.

Prenijela je velike i srdačne pozdrave u ime predsjednika Petra Porošenka koji pridaje veliku važnost odnosima tih dviju zemalja, te se raduje njihovu daljem razvoju.

● Marinu Porošenku, prvu damu Ukrajine pozdravio je Hrvatski premijer Andrej Plenković

● Marina Porošenko, supruga ukrajinskog predsjednika održala je govor

HINA, 20.08.2018.

Lipovljanski susreti 2018.

Ukrajinsku kulturu predstavili članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana

Najznačajnija manifestacija nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj je i ove godine pod nazivom "Lipovljanski susreti 2018." održana u Lipovljanima od 24. do 26. kolovoza. Manifestacija je

Prvi događaj u sklopu manifestacije počeo je u petak u 10 sati održavanjem gospodarsko-diplomatskih susreta u Narodnoj knjižnici i čitaonici Lipovljani. Bila je to prilika prezentirati gospodarske mogućnosti općine Lipovljani

ostalima), bio je prisutan veleposlanik zemlje partnera Kanade NJ. E. Daniel Maksymiuk (rodom Ukrajinac), zatim pomoćnica ministra gospodarstva, poduzetništva i obrta Ana Mandac, predsjednik Županijske HGK Sisak Boris Mesarić, predstavnici veleposlanstava u RH iz Nizozemske, Rumunjske, Češke, Mađarske i Ukrajine, predsjednica Gradskog vijeća Grada Siska Ivana Krčelić, te predstavnici gospodarstvenika, udruga i medija.

Subota je bila dan za centralno održavanje manifestacije, čiji je program počeo u ranim poslijepodnevima satima predstavljanjem likovne kolonije, tradicijskih obrta i sajma rukotvorina, potom predstavljanjem narodnih nošnji i gastronomije nacionalnih manjina u čijem sklopu su pripadnice KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani prezentirale svoj štand u centralnom parku s prikazom ukrajinskih narodnih nošnji i ukrajinskih specijaliteta.

U 15 sati održan je Okrugli stol s aktualnom temom "Nacionalne manjine - migracije i sigurnost u demokratskim društvima". Moderator i uvodničar u temu bio je predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer, a veoma dojmljivo i kvalitetno predavanje održala je doc. dr. sc. Antonija Petričević.

U 19,30 sati počeo je mimohod sudionika kulturno umjetničkog programa od grkokatoličke Crkve svete Ane do centralne pozornice, u čijem su organiziranom održavanju u velikoj mjeri doprinijeli i predstavnici KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani, a nakon toga je uslijedilo svečano otvorenje Lipovljanskih susreta koje je otvorio izaslanik predsjednice RH župan Sisačko-moslavačke županije Ivo Žinić te prikazom kulturno umjetničkog programa u izvedbi predstavnika deset manjinskih udruga.

Kao i obično, nedjelja je planirana za održavanje raznih sportskih aktivnosti, prikazom rada i takmičenja šumarskih radnika te vatrogasnih postrojbi, uz prezentaciju i degustaciju gulaša i fiš-paprikaša.

Ivan Semenjuk

održana pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović te pokrovitelja gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića, a zemlja partner bila je Kanada.

vezano uz otvaranje nove industrijske zone i direktnog izlaska na autocestu A-3, te prikaz mogućnosti u gospodarstvu koje nudi Sisačko-moslavačka županija. Na ovom događanju (kao i na

Ukrajina i ukrajinske udruge iz Hrvatske na 52. Đakovačkim vezovima

● Ravnateljica TZ Grada Đakova Marija Burek uručuje zahvalnicu za sudjelovanje u programu

Uovoj, 2018. godini - Europskoj godini kulturne baštine dodatnu vrijednost i iznimnu važnost kao kulturna manifestacija izvornog folklor ima Smotra folklor Đakovački

ne Hrvatske. Održana je od 21. lipnja do 8. srpnja 2018. godine.

Iako kao manifestacija ne ulazi u kategorizaciju predviđenu zakonskim okvirom i nije uvrštena na popis nema-

● Članovi UKPD "Ukrajina" - Slavonski Brod

vezovi, u kojoj već 52. godinu zaredom revni čuvari i njegovatelji običaja i tradicije svake godine ponosno predstavljaju kulturno bogatstvo Slavonije i domovi-

terijalnih dobara, ona bitno pridonosi transparentnosti različitih vidova tradicijske kulture i daljnjem prenošenju nematerijalne baštine poput pjesme, plesa, umijeća izrade odjeće i obuće, sjećanje

● Štand UKPD "Ivan Franko" - Vukovar

na nekadašnji način života, druženje mladih i sl., pokazujući značaj čimbenika koji čine život na ovom području.

Gradu Đakovu kao organizatoru, ova manifestacija je bila iznimna jer se nastojalo uvesti promjene koje će manifestaciju smjestiti u europski kontekst, a za Ukrajinu zajednicu u Republici Hrvatskoj ove godine manifestacija je iznimna jer je Ukrajina bila zemlja partner. Svoje tradicijsko kulturno bogatstvo Ukrajina je predstavila izvedbama folklorne skupine "Oreli" i folklorne skupine mladih članova ugledne kijeve institucije Nacionalnog centra narodne kulture "Muzej Ivan Hončar" te predstavljajući i umijećem izrade rukotvorina, pisanica, narodnih instrumenata i odjevnih predmeta na štandovima, dok su kulturno naslijeđe Ukrajinaca iz Hrvatske predstavile dvije udruge; članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukrajina" Slavonski Brod, izvodeći plesnu točku ukrajinskih svatova "Svatovac" te Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ivan Franko" iz Vukovara, koje je posjetiteljima manifestacije prezentiralo ukrajinsku narodnu kuhinju i razne rukotvorine sa ornamentima i uzorcima koji ih sjećaju na pradamovinu Ukrajinu.

U neraskidivoj vezi sa manifestacijom u uredništvu etnologinje Jasmine Jurković Petras izašla je "Revija 2018. - 52. Đakovački vezovi" u kojoj je uz popise sudionika manifestacije kao dokumentacijski dio folklorne smotre, brojne stručne i informativne članke i zanimljive popratne fotografije iz Arhive Turističke zajednice Grada Đakova, objavljen i članak "O Ukrajinu u Hrvatskoj" autorice Marije Semenjuk Simeunović te članak "Nosi vyšyvanku budi Ukrajinac!" etnologa i ukrajiniste Josipa Ralašića.

Zajednički cilj ono je što kroz ovu manifestaciju i njeno dokumentiranje veže organizatora, sudionike i posjetitelje Đakovačkih vezova - njegovanje i očuvanje kulturne baštine i implementacija novih načina i tehnologija da bi se pojedini aspekti baštine približili mlađima kako bi ih se motiviralo u uključenje usvajanja znanja i vještina i sve ono što može pomoći osiguravanju prijenosa znanja na mlađe generacije. Upravo tom cilju teže i brojne ukrajinske udruge u Hrvatskoj, jer je razvidan utjecaj asimilacije i raste bojazan da će mladi izgubiti interes za očuvanje kulturnih tekovina svojih predaka koji su došli iz Ukrajine u Hrvatsku prije više od stotinu godina.

Jasna Bek

Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Republike Ukrajine u Hrvatskoj: Naši se odnosi grade na povijesnom prijateljstvu

● Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Republike Ukrajine u Hrvatskoj. Foto: B. Čović

Široj je hrvatskoj javnosti, najvjerojatnije, promaknuo podatak da je nedavno održane 52. đakovačke vezove uveličala zemlja partner Ukrajina. Stoga smo zamolili karijernoga diplomata Jaroslava Simonova, koji je od kolovoza prošle godine imenovan otpravnikom poslova ukrajinskoga veleposlanstva u RH, da pojasni kako je došlo do spomenutoga partnerstva i iznese svoje mišljenje o nizu aktualnih i zanimljivih diplomatskih tema. Rođen je g. 1979. u Kijevu, gdje je završio gimnaziju te magistrirao slavensku filologiju, hrvatski jezik i književnost na Kijevskom sveučilištu "Taras Ševčenko", a isto tako i na Fakultetu međunarodnih odnosa Međunarodnoga sveučilišta Ukrajina također u Kijevu. Osim toga završio je tečaj "Hrvatski za strance" na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Diplomatsku karijeru započeo je g. 2005. u RH, nastavio u Armeniji od 2011. do 2013. te ponovno u RH. U Ministarstvu vanjskih poslova Ukrajine povjereni su mu odnosi s Republikom Moldavijom i kasnije sa zemljama jugoistočne Europe. Govori hrvatski, engleski, ruski i češki.

Kulturna je suradnja pokazatelj naših odnosa

G. Simonov, bili ste nedavno zamijećeni na otvaranju velike kulturne manifestacije "Đakovački vezovi" pa nam recite je li to sudjelovanje tradicija Vešega veleposlanstva ili je ove godine bio nekakav

poseban razlog?

SIMONOV: Ove je godine Ukrajina nastupila kao zemlja partner te manifestacije, što je za nas velika čast i ponos. Želio bih zahvaliti đakovačkomu poglavarstvu, a mi smo se kao veleposlanstvo uključili u taj projekt. S ciljem što bolje prezentacije naše zemlje obratili smo se ukrajinskoj etnografskoj instituciji "Muzej Ivana Gončara" iz Kijeva, koja je jedna od najjačih institucija u našoj zemlji vezana uz skupljanje, čuvanje i prezentaciju ukrajinskoga folklora i etnografije. Tijekom boravka u Đakovu hrvatskoj su javnosti prezentirane ukrajinske nošnje, tradicionalne pjesme i plesovi te običaji. Isto tako bile su organizirane radionice za djecu i odrasle u kojima su se sudionici mogli okušati u izradi tradicionalnih ukrajinskih suvenira te pripremi jela naše nacionalne kuhinje. Posebno mi je drago da su hrvatski sudionici i gledatelji uočili puno sličnosti između hrvatskih i ukrajinskih tradicija, što je dokaz bliskosti naših naroda, koja se odražava na iznimno prijateljstvo.

Dobro, kad smo već na kulturnom području, predstavite nam ukratko nekoliko kulturnih događanja u posljednje vrijeme, ukrajinskih u Hrvatskoj i hrvatskih u Ukrajini.

"Hrvatska kao zemlja članica Europske unije i NATO-a pruža Ukrajini svestranu podršku i pomoć u situaciji u kojoj je naša zemlja suočena s vanjskom vojnom agresijom, a isto

tako znatno pomaže svojim konzulacijama u transformaciji i približavanju Ukrajine standardima EU-a i Sjevernoatlantskoga saveza."

SIMONOV: Bogata kulturna suradnja odličan je pokazatelj naših bliskih i prijateljskih odnosa. Mi kao veleposlanstvo puno radimo na unapređenju naše kulturne razmjene. Tijekom posljednje dvije godine u Hrvatskoj su objavljene četiri knjige vodećih ukrajinskih pisaca – dva romana Oksane Zabuško i po jedan Oleksandra Irvaneca i Jurija Viničuka. Isto tako prevedene su na hrvatski jezik i objavljene knjige poznatih ukrajinskih autora, "Zakon puža" i "Vrtlar iz Očakova" Andreja Kurkova te "Feliks Austrija" Sofije Andruhovič. U desetak hrvatskih gradova gostovala je izložba primijenjene umjetnosti "Petrikivski rospis" koji spada u nematerijalnu baštinu UNESCO-a. Naš folklor u Hrvatskoj dobro predstavljaju umjetnička društva ukrajinske i rusinske manjine. U lipnju ove godine zajedno smo s našom manjinom te uz potporu zagrebačkoga poglavarstva sudjelovali na Danu nacionalnih manjina Zagreba, manifestaciji održanoj u paviljonu na Zrinjercu. U Rijeci je 21. lipnja održan Festival pjesme, glazbe, plesa i likovne umjetnosti. Oko 30 iznimno talentiranih mladih Ukrajinaca omogućilo nam je uživanje u suvremenoj i narodnoj ukrajinskoj pjesmi, a u Vukovaru je održana 11. središnja manifestacija Ukrajinaca RH – Dani ukrajinske kulture, u kojoj su sudjelovali i gosti Ukrajinci iz Srbije, BiH, Slovenije i Ukrajine.

S druge strane Hrvatska je dobro prezentirana u Ukrajini na kulturnom planu. U svibnju na obilježavanju Dana Europe u Odesi bila je predstavljena izložba slika "Bljesak različitosti" hrvatskih autora iz Osijeka Marija Romulića i Dražena Stojčića. A u Lavovskom povijesnom muzeju održana je izložba slika hrvatskoga umjetnika Marka Vrdoljaka "Zelenoplava Hrvatska".

Posebno hvala hrvatskim građanima!

Kulturni su odnosi tek jedan segment u cjelini bilateralnih odnosa

između dviju država pa nam odgovorite na jedno općenito pitanje: Kako ocjenjujete sadašnje ukrajinsko-hrvatske odnose i postoje li kakva "otvorena" pitanja?

SIMONOV: Želio bih istaknuti da Ukrajina i Hrvatska imaju iznimne odnose na svim razinama – političkoj, društvenoj, kulturno-humanitarnoj. Ti odnosi grade se na temelju povijesnoga prijateljstva i poštovanja. Između naših država nema otvorenoga pitanja. Uvijek smo imali razumijevanja i mogli smo se osloniti jedni na druge u najodgovornijim trenucima naše nove povijesti. Stoga bih htio zahvaliti čelnicima Republike Hrvatske na podršci, koju mi osjećamo danas, pogotovo kad se radi o suradnji na međunarodnoj razini. Republika Hrvatska kao zemlja članica Europske unije i NATO-a pruža Ukrajini svestranu podršku i pomoć u situaciji u kojoj je naša zemlja suočena s vanjskom vojnom agresijom, a isto tako znatno pomaže svojim konzultacijama u transformaciji i približavanju Ukrajine standardima EU-a i Sjevernoatlantskoga saveza. Iznimno smo zahvalni hrvatskoj strani, posebno predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću, na njegovoj inicijativi za uspostavljanje radne skupine za prenošenje iskustva Hrvatske Ukrajini u mirnoj reintegraciji privremeno okupiranih teritorija i na drugoj pomoći koju Hrvatska pruža mojoj zemlji.

U posljednje četiri godine tijekom kojih se Ukrajina bori za svoj suverenitet i teritorijalni integritet Hrvatska je pružila humanitarnu pomoć stanovništvu ratom zahvaćenih područja, preuzela na sebe rehabilitaciju skupine ranjenih ukrajinskih vojnika i omogućila odmor i rehabilitaciju na Jadranu velikom broju ukrajinske djece stradale u ratu. Moram spomenuti i počasne konzule Ukrajine Ivicu Pirića i Nikolu Turčića, hrvatske državljane koji su na vlastiti teret ugostili više od tisuću djece iz Ukrajine.

Ako ćemo govoriti o našim političkim kontaktima, oni su jako intenzivni. Ove smo godine uspjeli obnoviti rad bilateralne međuvladine komisije za gospodarsku suradnju, realizirati posjete Hrvatskoj potpredsjednice ukrajinske Vlade Ivane Klimpuš-Cincadze, prve potpredsjednice Vrhovne rade Irine Geraščenko, ministra obrane Stepana Poltoraka, ministra za pitanja privremeno okupiranih ukra-

jinskih područja Vadima Černiša, a i mnogih drugih. Isto tako bilo je održano nekoliko sastanaka predsjednika Ukrajine Petra Porošenka s predsjednikom RH Kolindom Grabar-Kitarović i predsjednikom Vlade Andrejem Plenkovićem na međunarodnim forumima i sastancima. Posebno bih želio zahvaliti građanima Hrvatske. Svakoga dana dobivamo puno pisama podrške i suosjećanja.

Raste dolazak Ukrajinaca na Jadran

Gospodarska je suradnja prioritet svih međudržavnih odnosa, pa Vas molimo za nekoliko brojčanih pokazatelja u prošloj godini. Što konkretno treba učiniti i s jedne i druge strane da se oni poboljšaju?

SIMONOV: Moram istaknuti da imamo velik potencijal gospodarske suradnje, koji, na žalost, još uvijek nije realiziran u punim opsezima. Aktualna situacija u Ukrajini odražava se i na bilateralnoj robnoj razmjeni. Prošle godine imali smo npr. smanjenu robnu razmjenu – izvoz iz Ukrajine u usporedbi sa 2016. godinom pao je za 38 posto, a uvoz hrvatske robe u Ukrajinu porastao je za 5 posto. Ove godine došlo je do znatnoga porasta trgovine. Samo u prvom tromjesečju 2018. izvoz ukrajinskih proizvoda u Hrvatsku te uvoz hrvatskih proizvoda u Ukrajinu porastao je za 70 posto.

"Za Međugorje znaju svi vjernici u Ukrajini. I sam planiram uskoro posjetiti to svetište s obitelji jer smatram da je to mjesto koje svatko mora vidjeti i posjetiti te se pomoliti za dobro svoga naroda i cijeloga svijeta."

Razvija se i bilateralna kooperacija. Primjerice hrvatska tvrtka "Dalekovid" gradi u Ukrajini elektroenergetske vodove i transformatorske stanice u vrijednosti većoj od 120 milijuna eura. "Azovsko brodogradilište" proizvodi dijelove za tanker koji se gradi u hrvatskom brodogradilištu "Brodotrogir". Od 2017. hrvatska tvrtka "Crosco" počela je istraživanje nafte u Poltavskoj regiji na temelju ugovora s ukrajinskim državnim poduzećem "Ukrgezvidobuvannja".

Postoje interesi Ukrajine za poboljšanje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, što stvara mogućnost pridruživanja inicijativi hrvatske predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović "Jadran – Baltik – Crno more", koja će spojiti LNG terminale na Baltičkom

moru i Jadranu. Postojeći potencijal Ukrajine za sudjelovanje u ujedinjenom europskom energetsom tržištu važan je čimbenik suradnje Ukrajine i Hrvatske u energetsom sektoru.

U Hrvatskoj je svake godine tip-top tema turizam, no čini se da su ukrajinski turisti u zajedničkom zbroju prisutni u vrlo malom postotku. Je li riječ o nekim drugim poželjnim destinacijama ukrajinskih turista, nedovoljnoj hrvatskoj turističkoj promidžbi na velikom ukrajinskom tržištu ili nečem trećem?

SIMONOV: Mi Ukrajinci ipak imamo sreću dublje osjetiti i doživjeti Hrvatsku upravo zbog bliskosti i srodnosti mentaliteta i jezika. Mi ne samo da uživamo u turističkoj ponudi, nego i nalazimo zajednički jezik s Hrvatima, stječemo prijatelje, a u hrvatskoj kulturi s iznenađenjem prepoznajemo elemente svoje vlastite. Dolazak Ukrajinaca na Jadran svake godine raste sa zavidnom progresijom. Na primjer 2017. godine u Hrvatskoj je boravilo 60 tisuća ukrajinskih turista, a ove ih se godine očekuje 80 tisuća. To možda nije prevelik broj s obzirom na zemlju od 46 milijuna stanovnika, ali dinamika je svakako dobra. Relativno malen broj naših turista u Hrvatskoj moguće je objasniti i time da su do ljeta 2017. godine ukrajinski državljani morali ishodovati vize za dolazak u zemlje Europske unije. Stoga je puno Ukrajinaca za odmor odabiralo druga turistička odredišta, kao na primjer Tursku ili Egipat. Sada se situacija promijenila. Od prošle godine ukrajinski državljani imaju mogućnost bezvизnoga posjeta zemljama članicama EU-a, što će se sigurno odraziti i na broj dolazaka naših turista u Hrvatsku.

Hrvatska je zemlja velikoga srca!

Kako gledate na hrvatsko stajalište o prilično zamršenom i akutnom ukrajinsko-ruskom problemu?

SIMONOV: Hrvatska se pokazala kao zemlja velikoga srca. To se tiče i državnoga vrha i cijeloga naroda. Kao prvo, Hrvatska je od prvoga dana podržala suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Ukrajine, a tu politiku čvrsto provodi i u Europskoj uniji i NATO-u. Andrej Plenković iznimno je mnogo pomogao kao šef Delegacije Europskoga parlamenta za Ukrajinu, a sada u funkciji predsjednika Vlade

Republike Hrvatske u detaljima poznaje našu situaciju, zna gdje je istina i na čijoj je strani pravda. Već sam govorio o sličnosti naših sudbina. Hrvatska je prošla sve ono što mi prolazimo sada. Tako da vi imate dragocjena iskustva, plaćena životima tisuća branitelja i civila. Ta iskustva Hrvatska danas plemenito dijeli s nama.

Hrvatska se s pravom ponosi manjinskim šarenilom

Kako je Ukrajina zadovoljna položajem, istina malene, ali važne, svoje manjine u Hrvatskoj i što se poduzima na tom području?

SIMONOV: Ukrajinci i Rusini u Hrvatskoj pripadaju najstarijoj ukrajinskoj manjini u svijetu. Naša manjina u Hrvatskoj sastavni je dio šarenila kultura i tradicija kojim se Hrvatska s pravom ponosi. Ukrajina visoko cijeni odnos Hrvatske prema našoj manjini. Kao pripadnici autohtone manjine oni uživaju sva prava, predviđena hrvatskim zakonom. Ukrajinci i Rusini imaju pravo i na svoga zastupnika u Hrvatskom saboru, koji se bira od grupe raznih manjina, a predstavnici ukrajinske i rusinske nacionalne manjine biraju se i u lokalna gradska, općinska i županijska upravnog tijela u RH. Hrvatska omogućuje učenje ukrajinskoga jezika, a Ukrajinci sudjeluju u svim glavnim manifestacijama širom vaše zemlje. Ukrajinci u Hrvatskoj posebno su ponosni na spomenik velikanu naše kulture, pjesniku Tarasu Ševčenku, koji je podignut u Ukrajinskoj ulici u Zagrebu g. 2015. A u središtu Zagreba postoji čak i ukrajinski dućan "Boršč", što upotpunjuje kulturnu prezentaciju Ukrajinaca i gastronomskim elementom.

Vjera je u životu Ukrajinaca vrlo važna

Budući da ste pristali na intervju za vjersko glasilo, samo ukratko nam predstavite vjersku sliku Vaše zemlje.

SIMONOV: Želio bih prije svega istaknuti da je vjera u životu Ukrajinaca tradicionalno vrlo važna. Oko 67 posto stanovništva su pravoslavni, oko 0,8 % rimokatolici, 9 % grkokatolici, oko 2,2 % protestanti, a oko 11 % stanovništva ne pripada ni jednoj vjerskoj zajednici.

Pravoslavnu Crkvu u Ukrajini predstavljaju tri konfesije: Ukrajinska pravoslavna Crkva Kijevskoga patri-

jarhata, Ukrajinska pravoslavna Crkva Moskovskoga patrijarhata i Ukrajinska autokefalna pravoslavna Crkva. U zadnje vrijeme u Ukrajini broj vjernika Ukrajinske pravoslavne Crkve Kijevskoga patrijarhata i Ukrajinske autokefalne pravoslavne Crkve u stalnom je porastu. Stoga je pravoslavna zajednica Ukrajine nedavno izrazila želju i započela proces priznavanja autokefalnosti Pravoslavne Crkve u Ukrajini.

Predsjednik Ukrajine Petro Porošenko u travnju ove godine obratio se Svetomu sinodu Ekumenske patrijaršije i patrijarhu Bartolomeju sa zamolbom da pomogne u proglašenju autokefalnosti Ukrajinske pravoslavne Crkve, no to je naišlo na snažan otpor ruske Crkve i države, koji smatraju da samo Moskovski patrijarhat ima pravo zastupati ukrajinsko pravoslavlje. No to je politika ucjene i zastrašivanja, čak, eto, i u vjerskim pitanjima, koja će, nadamo se, na kraju doživjeti neuspjeh.

Jedno osobno pitanje: Jeste li čuli za Međugorje, sada već svjetski poznato marijansko svetište, i imate li informacije o organiziranom hodočašću ukrajinskih vjernika u njega?

SIMONOV: Za Međugorje znaju svi vjernici u Ukrajini. I sam planiram uskoro posjetiti to svetište s obitelji jer smatram da je to mjesto koje svatko mora vidjeti i posjetiti te se pomoliti za dobro svoga naroda i cijeloga svijeta. Iz cijele Ukrajine u Međugorje dolaze hodočasnici, i privatno i organizirano u grupama. To su uglavnom mladi ljudi i obitelji. Puno informacija može se pronaći o Međugorju u ukrajinskim medijima. Postoji čak i službeni informacijski centar Međugorje u Ukrajini, koji je umrežen sa sličnim centrima diljem svijeta.

Hrvatske zastave u Kijevu tijekom finalne utakmice!

Nije baš previše diplomatski, ali slažete li se s mojom tvrdnjom da smo svjetska nogometna velesila?

SIMONOV: Svakako! Uživali smo u nastupu vaše reprezentacije na Svjetskom nogometnom prvenstvu i mislim da će se svi složiti sa mnom da su Vatrenci u igri nadmašili aktualne pobjednike Francuze. Osim toga, želio bih istaknuti da je cijela Ukrajina navijala za hrvatsku reprezentaciju. Dokaz toga su hrvatske zastave na glavnoj ulici u Kijevu tijekom finalne

utakmice. Isto tako bio sam fasciniran dočekom vaših reprezentativaca u Zagrebu i u njihovim rodnim gradovima. To je bilo nešto fantastično. Nisam mogao izdržati i išao sam na Trg bana Jelačića da vidim sve to vlastitim očima.

Rusija je prekršila sve međunarodne ugovore

Jedno doista nezahvalno pitanje: Ima li izgleda u budućnosti za rješavanje teritorijalnoga rusko-ukrajinskoga međudržavnoga spora na obostrano zadovoljstvo i kako bi ono trebalo izgledati?

SIMONOV: Odmah bih želio istaknuti da između Ukrajine i Rusije nema spora, a događa se pravi rat. Rusija nam je nasilno oduzela Krim, zapalila istok Ukrajine, prekršila sve postojeće međunarodne ugovore, čime je ugrozila cjelokupan svjetski poredak i međunarodno pravo. Danas cijeli svijet može vidjeti svu dubinu agresije s kojom se suočila Ukrajina. Događaji koji se sada odvijaju na istoku moje zemlje nisu problemi samo Ukrajine, nego i znatno šire. Danas vidimo da s teritorija Rusije preko granice ruski artiljerijski sustavi gađaju naše snage. Gotovo svaki dan na crti razgraničavanja ginu naši vojnici od ruskoga oružja. Rusija cinično drži u svojim zatvorima političke zatvorenike, kao što je, na primjer, redatelj s Krima Oleg Sentsov, samo zbog toga što nisu htjeli izdati svoju domovinu te su ostali ukrajinski domoljubi.

Stoga tražimo rješenje uz pomoć međunarodne zajednice jer se ne radi o običnom terorizmu, nego o napadu jedne države, koja posjeduje i nuklearno oružje, na drugu suverenu državu. Upravo zbog toga sve što se događa u Ukrajini izravna je prijetnja ne samo Ukrajini, nego i cijelomu europskomu i svjetskomu poretku jer nitko ne može danas biti siguran kamo će to sve otići. Pitanje pronalaženja rješenja i smirivanja situacije u mojoj zemlji sada je vrlo aktualno za čitavu svjetsku zajednicu jer samo zajedničkim naporima možemo zaustaviti daljnje širenje te agresije. Vjerujem da odlučna riječ Europe, SAD-a i drugih država te uvođenje odgovarajućih mjera može pridonijeti uspostavljanju mira. Ali i svjesni smo da svoje pravo na slobodu moramo izboriti sami.

Autor: Tomislav Vuković
Glas Koncila, 2. kolovoza 2018.

Українські художники малюють Хорватію

● Леонід Бернат (Київ) і Алекс Алексєєв (Австрія)

● Борис Єгизарян, Київ, Ангел України

Товариство Хорватсько-українське співробітництво (ХО-РУС) засновано ще 2002 року. У широкій програмі діяльності особливе місце посідає організація міжнародних пленерів художників, що прибувають до Хорватії, беруть участь у зустрічі митців, відображають мальовничі хорватські краєвиди, створюють полотна про Україну. Завдяки такій діяльності товариства, виникла своєрідна українська хорватіана в живописі. Співробітництво з численними партнерами по Хорватії дало можливість організації пленерів по всій країні, але найбільше на адриатичному узбережжі. Як правило, прибувають митці академічної освіти, знані в Україні і за її кордонами. Після пленерів організовуються виставки-презентації, що перетворюються на маніфестації традиційної хорватсько-української дружби.

Серед численних презентацій згадаємо виставку української графіки, організовану у співробітництві митців з усієї країни, в організації з української сторони відомого львівського художника Олега Денисенка. Майстерні ро-

боти було показано у таких репрезентативних місцях як галерея Kloviševi dvori у Загребі, Palača Milesi у Спліті та інших містах. Відгуки засвідчували високе визнання майстрів, що вміло синтезуючи національні традиції і європейські новації, створили оригінальну українську графіку.

Плідне співробітництво здійснюється з відомим хорватськими діячами і галереями, серед яких і професор Вилко Жиляк, художниця Нада Жиляк, що охоче надають простір галереї Свети Іван Зелина для українських виставок. Зокрема, там було представлено праці групи українських митців, що працювали біля Шибеника і виставили свої роботи у місті Св. Іван Зелина, що мало теплий відгук серед присутніх та у пресі. У заходах українсько-хорватського співробітництва традиційними учасниками є студенти україністики Загребського університету. Зокрема, під час виставки у галереї Зелина представлено і двомовне видання поезій Романа Лубківського у перекладах молодими хорватськими українцями.

У відборі художників, що прибува-

ють до Хорватії, товариство ХОРУС співробітничав з відомим галереями України. Одним з партнерів є провідна галерея Києва "Триптих", діяльність якої десятиріччями веде група митців на чолі з майстерною галеристкою Тетяною Савченко. Кожен захід галереї – це справжнє свято живопису. У галереї виставляють свої праці кращі митці України та закордону, що у сюжетах також висловлюють свої почуття до України. Ось одна з праць вірмена за походженням, київського художника. Бориса Єгизаряна.

І цього року, в організації товариства ХОРУС на мистецькому пленері в Хорватії перебували відомі майстри пензля, зокрема Леонід Бернат, Алекс Алексєєв, Олександр Левич, Валентина Єсипова, що не вперше прибувають на запрошення товариства ХОРУС, і які залишили колекцію робіт у місті Пучища на Брачі.

Плануються нові заходи, які створять панораму Хорватії очима українських живописців.

Євген Пащенко, голова товариства Хорватсько-українське співробітництво

● Валентина Єсипова, Голуби миру

Ljetna škola za ukrajinski jezik i kulturu u Rogoznici sjajnim programom oduševila polaznike

Jedanaest godina zaredom Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, uspješno organizira ljetnu školu za izučavanje ukrajinskog jezika i njegovanje kulture za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Iako namijenjena prvenstveno pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine, program škole prilagođen je i drugoj djeci zainteresiranoj za izučavanje ukrajinskog jezika i kulture te na taj način ostavlja mogućnost svima da zavire u bogatu riznicu ukrajinskog jezika i kulture.

Ovogodišnja ljetna škola za ukrajinski jezik održana je u Rogoznici, u prekrasnim prostorima odmarališta Hrvatskog crvenog križa GDCK Županja, smještenog svega nekoliko desetaka metara od obale Jadranskog mora. Ovakvo okruženje i sjajni domaćini svakako su pridonijeli odličnoj radnoj atmosferi u kojoj su se i polaznici škole, ali i predavači sjajno osjećali. Uz prostore GDCK Županja, nastavni dio programa Ljetne škole za ukrajinski jezik održan je i u prostorima Osnovne škole Rogoznica, zahvaljujući svesrdnoj podršci ravnateljice i djelatnika škole. Uz sve tehničke predispozicije za izvedbu nastave i suvremeno opremljene učionice, program ljetne škole izveden je na zavidnoj razini nastave u odnosu na dosadašnje ljetne škole.

Program ljetne škole održan je u razdoblju od 28. srpnja do 13. kolovoza 2018. godine. Polaznici su bili podijeljeni u dvije skupine, prema uzrastu, pa je tako mlađa skupina boravila u Rogo-

znici od 28. srpnja do 5. kolovoza, dok je starija skupina o ukrajinskom jeziku i kulturi učila u periodu od 5. do 13. kolovoza. Polaznici ljetne škole bila su djeca sa prostora cijele Republike Hrvatske, a osim što su naučila ponešto o jeziku, kulturi, folkloru i glazbi područja s kojeg dolaze njihovi preci, djeca su kroz neformalna druženja uspostavila mnoga prijateljstva koja, već tradicionalno, pridonose koheziji ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Ovogodišnji program Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu bio je posvećen Kvitky Cisyyk, američkoj pjevačici ukrajinskih korijena. Kvitka, čiji su roditelji emigrirali iz Ukrajine u Ameriku ostvarila je zavidnu karijeru, a njena ljubav prema Ukrajini, ovjekovječena u vidu dva albuma ukrajinskih narodnih pjesama koja je snimila, inspirativno djeluje na svakog Ukrajinca, pa tako i na polaznike ljetne škole koji na neki način dijele sličnu sudbinu s Kvitkom.

Nastava je koncipirana kroz program cjelodnevnih aktivnosti čija je svrha usvajanje sadržaja sljedećih predmeta: Ukrajinski jezik i jezično izražavanje, Ukrajinska književnost, Ukrajinsko narodoznanstvo, Povijest i zemljopis Ukrajine, Folklor (ukrajinski narodni ples) i Glazbena kultura te likovne, dramske i kreativne radionice.

Mlađa skupina polaznika ljetne škole bila je sastavljena od pedesetero djece u dobi od 7 do 13 godina. Program škole bio je prilagođen njihovom uzrastu i stupnju znanja, a nastava se izvodila u četiri skupine. Cjelodnevni program počinjao je tjelovježbom i doručkom

u prostorima GDCK Županja, nakon čega se nastavni program održavao u prostorima Osnovne škole Rogoznica, gdje su djeca s nastavnicima učila o jeziku, književnosti, narodoznanstvu, glazbi i folkloru Ukrajine. Po povratku u prostore GDCK Županja, za djecu su organizirane popodnevne aktivnosti, od raznih radionica i priprema za književno-glazbenu večer i završni koncert, pa sve do svakodnevnih animacija, kojima su se ove godine priključili pripadnici izviđača iz Francuske, koji su volonterski pridonijeli radu ovogodišnje Ljetne škole pokazujući djeci poznate izviđačke igre i razne zabavno-obrazovne aktivnosti. Njihovim prisustvom školi je dodan i međunarodni karakter. Djeca su imala i slobodno vrijeme, koje su provodili na prekrasnim rogozničkim plažama uz pratnju predavača, a za njih su bile organizirane i brojne sportske i društvene aktivnosti.

Sve što su usvojili, učenici su pokazali na završnom koncertu koji je održan 4. kolovoza. Pjesme, plesove, recitacije i kratke dramske ulomke polaznici škole prezentirali su okupljenima u prostorima GDCK Županja te svojim znanjem i trudom oduševili okupljene.

Nakon mlađeg uzrasta, od 5. do 13. kolovoza u Rogoznici su u sklopu Ljetne škole boravila i djeca starijeg uzrasta, od 14 do 18 godina. Kao i mlađoj skupini, i starijoj je program Ljetne škole u potpunosti bio prilagođen uzrastu i stupnju znanja te su polaznici bili podijeljeni u četiri skupine ovisno o poznavanju ukrajinskog jezika. Nastavni dio u OŠ Rogoznica održavao se svakoga dana u prijednevima satima te

● Наставници Лjetне школе

se uz sva suvremena tehnička pomagala podigao na zavidnu razinu što je rezultiralo sjajnim reakcijama ovogodišnjih polaznika. Nakon nastavnog dijela i povratka u prostore GDCK Županja, polaznicima je pružena mogućnost sudjelovanja u raznim likovnim, dramskim i sportskim radionicama.

dan je održano svečano zatvaranje Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu uz završni koncert na kojem su prezentirane folklorne koreografije koje su polaznici škole usvojili, pjesme poznatih ukrajinskih pjesnika u njihovoj izvedbi dobile su novo ruho, a zbor Ljetne škole pod ravnanjem Nataše Topolko

● Na nastavi

11. kolovoza je održana Književno-glazbena večer u čast Kvitke Cisyk, na kojoj su polaznici škole odali počast ovoj velikoj ličnosti ukrajinske povijesti pjevajući i recitirajući stihove ukrajinskih pjesnika koje je Kvitka svojim izvedbama zapisala u vječnost. Sljedeći

Pavlešen oduševio je prisutne izvedbama ukrajinskih pjesama. Nakon koncerta polaznicima škole podijeljene su svjedodžbe i zahvalnice, a prisutne je pozdravio g. Mihajlo Semenjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice RH.

Za tehničku organizaciju Ljetne ško-

le bio je odgovoran Vlado Karešin, koji se istaknuo sjajnim organizacijskim sposobnostima, a za nastavni plan i program zadužen je bila prof. Tetyana Kochnyeva, koja je, okupivši sjajan kolektiv nastavnika, uspjela zainteresirati djecu za daljnje izučavanje ukrajinskog jezika i kulture.

Uz prof. Tetyanu Kochnyevu, za nastavu su bili zaduženi Dariya Pavlešen i Josip Ralašić, predavači na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Sanja Sabljak, apsolvantica ukrajinskog jezika i književnosti; Ivica Kševi, voditelj folkloru UKPD "Ukrajina" iz Slavonskog Broda te Nataša Topolko Pavlešen, diplomirana ukrajinistica i odgojiteljica. Svatko od njih je svojim znanjem i iskustvom te velikim trudom doprinio programu ovogodišnje ljetne škole, kako za vrijeme nastave, tako i u izvannastavnim aktivnostima. Iz tog razloga djeca se iz godine u godinu vraćaju s Ljetne škole svojim kućama ispunjeni pozitivnim osjećajima i novim spoznajama o vlastitoj nacionalnoj kulturi i podrijetlu.

Ovogodišnji program Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu možemo ocijeniti uspješnim pošto je rezultirao sjajnim reakcijama, kako polaznika, tako i nastavnika. U organizacijskom smislu bez previda, a tehničke mogućnosti koje je pružilo održavanje nastave u prostorima Osnovne škole Rogoznica podigle su cjelokupan program škole na jednu zavidnu razinu, za koju ne sumnjamo da će i u narednim godinama nastaviti rasti.

No, nikako ne smijemo zaboraviti ono najvažnije. Osim što je cilj ljetne škole prenijeti polaznicima osnovna znanja o jeziku, kulturi, folkloru i glazbi Ukrajine, u čemu već dugi niz godina škola i njeni nastavnici uspijevaju, šireći tako među polaznicima svijest o Ukrajini, ljetna škola uvelike pridonosi i koheziji ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj, na način da su među polaznicima ostvarena poznanstva koja prerastaju u prijateljstva, a zatim i suradnja.

S nestrpljenjem se očekuje dvanaesta ljetna škola za ukrajinski jezik i kulturu, za koju smo sigurni da će nastaviti trendom rasta kvalitete, kako nastavnih tako i izvannastavnih sadržaja te će na taj način doprinijeti kulturnoj raznolikosti Republike Hrvatske i očuvanju identiteta ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Josip Ralašić

● Odmor i sportske aktivnosti na moru

Літня школа української мови та культури 2018

● Учні старшої групи

За фінансової підтримки Міністерства освіти і науки Республіки Хорватія та участі батьків, Українська громада Республіки Хорватія одинадцятий рік підряд успішно організувала і провела Літню школу української мови та культури для дітей української національної меншини в РХ, а також для дітей, зацікавлених у вивченні української мови. Літня школа 2018 відбулася з 28 липня по 13 серпня 2018 року у містечку Рогозниця, у приміщенні будинку відпочинку “Червоний Хрест” Жупаня. Літню школу відвідало 106 учнів із різних міст Хорватії, які були розподілені у дві групи - молодшу (віком від 7 до 13 років) і старшу (віком від 14 до 18 років). Учні літньої школи були активно залучені у навчальний процес, який охоплював такі предмети: українська мова і література, зв'язне мовлення,

українське народознавство, історія і географія України, український народний та сучасний танець, музична культура та різноманітні творчі гуртки. За організаційні питання літньої школи відповідав Владо Карешин, а за навчальну програму і план та їх реалізацію - проф. Тетяна Кочнева. Навчання проводилося в школі у відмінних умовах для викладання, де кожна класна кімната була оснащена сучасними технічними засобами, що дозволило підвищити ефективність навчання у порівнянні на минулорічні роки.

Планування навчальної програми і дозволя вклучали традиційні форми роботи, але своєрідно поєднані з новими формами і методами навчання, що мотивувало учнів до вивчення рідної мови. Разом з тим були підготовлені брошури з матеріалами з української літератури, народознав-

ства і співів, які використовувалися, як дидактичний матеріал. А за це відповідали викладачі літньої школи:

Українська мова і література, зв'язне мовлення - Дарія Павлешен, Йосип Ралашич - викладачі на кафедрі Української мови і літератури Філософського факультету в Загребі, Саня Сабляк - випускниця кафедри україністики. Історія і географія України, українське народознавство - Тетяна Кочнева - вчитель української мови і культури в школі А. Бауера у Вуковарі. Український народний танець - Івіца Кшеві - керівник танцювального колективу українського товариства у Славонському Броді. Музична культура - випускниця кафедри україністики і вихователь - Наташа Павлешен Тополко.

Як під час занять, так і в позакласній роботі, викладачі доносили своїм

учням всю красу і багатство української мови, різноманіття звичаїв і традицій, національний дух української культури. Вчителі літньої школи доклали багато зусиль, щоб досягти основної мети школи, яка полягає у збереженні національної ідентичності української національної меншини в Республіці Хорватія, формуванні позитивних почуттів і тенденцій до власної національної культури та походження. Керуючись саме цією метою, цьогорічна літня школа була присвячена творчості американської співачки українського походження, виконавиці українських народних і популярних пісень Квітці Цісик, з нагоди святкування її 65 – річного ювілею та популяризації українського пісенного мистецтва. З юнацьких років відвідуючи “Школи українознавства” у США, в якій виховання було спрямоване в любові до України, співачка, таким чином, не втрачала зв'язок із батьківщиною, більше того, висловлюючи любов і пошану до багатой музичної спадщини, на якій була вихована, вона записала два диски з українськими піснями “Пісні

з України” і “Два кольори”, які стали подарунком для українців у всьому світі, не залишивши байдужими нікого. Саме цій співачці, образ якої помножений на любов слухачів, справді став “понад часом”, і доля якої, на певний спосіб, споріднена із долею учнів літньої школи, і був присвячений літературно-музичний вечір Літньої школи. Про найцікавіші сторінки життя співачки та її багатограну творчість розповідали глядачам учні старшої групи. Діти українською мовою декламували вірші Левка Лепкого, Дмитра Павличка, Володимира Івасюка, Андрія Малишка. Хоровий колектив літньої школи виконанням української народної пісні з репертуару К. Цісик “Іванку, Іванку..” музично прикрасив вечір, а відеопроєкція, яку підготувала Андреа Павлешен, технічно його збагатили.

Залежно від вікової категорії та знання української мови, учні були поділені на чотири групи, одна з яких працювала по поглибленій програмі. Зранку відбувалися уроки, а

після біду час був відведений для відпочинку і товаришування. Ціка-

вими і пізнавальними для дітей були розважальні ігри, які за планом проходили після вечері. Традиційні “Козацькі розваги”, гра “Шукаємо таланти”, “Вігадай мелодію”, конкурс на кращий малюнок, спортивні змагання, перегляд українських мультиків і кінофільмів, пішохідні подорожі по туристичному маршруту - все це допомогло розширити кругозір учнів, закріпити знання, які вони отримали на уроках, збагатити словниковий запас, виховати почуття відповідальності і дружби.

Цього року до навчального процесу підключилися і волонтери з Франції, які своєю присутністю надали літньому табору міжнародний характер, а пізнавальними іграми та розвагами збагатили дозвілля.

Певним підсумком роботи літньої школи був заключний концерт, до якого учні сумлінно готувалися. Уроchиста програма концерту охоплювала вірші класиків та поезію сучасних українських письменників, народні та сучасні українські пісні, хореографічні композиції, які із задоволенням та завзяттям виконали учні. Різноманітна і цікава програма викликала в учасників літньої школи та глядачів концерту масу позитивних емоцій, пробудила зацікавленість до українського мистецтва.

Перед врученням свідоцтв про закінчення літньої школи та похвальних грамот за відмінні успіхи в навчанні до учасників та гостей літньої школи звернулися голова Української громади РХ Михайло Семенюк, відповідальна за план і програму літньої школи Тетяна Кочнева та технічний організатор школи Владо Карешин. Вони побажали учням успіхів у вивченні рідної мови, бути не байдужими до історії свого роду, походження і надалі зберігати свою культуру, традиції, звичаї та обряди своїх прадідів, презентувати і розповсюджувати українську культуру.

Щасливі та задоволені учні поверталися до своїх домів, доповнивши свій багаж новими знаннями, ідеями, практичними вміннями, які зможуть застосувати в роботі своїх українських товариствах. За короткий період часу учням і вчителям вдалося здійснити заплановані цілі, набуті певних мовних навичок, збагатити знання про Україну, отримати знання про свободу вираження своєї національної культури, релігійної приналежності і пишатися цим.

Тетяна Кочнева

Važnost učenja materinskog i drugih stranih jezika

Početak nove školske godine je vrlo važno razdoblje u životu svakog djeteta. Školovanje nije zabava. S početkom školske godine dolaze brojne obveze, naponi, rad i ozbiljan posao ali dobro organizirano vrijeme za učenje i odmor može biti izvor uspjeha, zadovoljstva i radosti.

Pred roditeljima i djecom nameće se pitanje odabira izbornih predmeta i izvanškolskih aktivnosti. Neki roditelji griješe kada žele osloboditi dijete od svih aktivnosti, fizičkog rada u kući a broj školskih predmeta svesti na minimum.

Istraživanja pokazuju da djeca koja imaju dovoljno aktivnosti i uče više stra-

nih jezika mogu bolje organizirati svoj radni dan, puno brže uče, postaju samostalni i odgovorni, lakše se prilagođavaju novoj sredini, oslobađaju se od straha, stida, različitih kompleksa, stereotipa. Ako će roditelji prepustiti djetetu odabir, naravno da će odabrati „što manje učiti i što manje raditi a više biti na internetu i trošiti vrijeme na kompjuterske igrice.“

Roditeljski savjet je vrlo snažan, stoga upravo roditelji moraju poticati dijete na rad, pomagati savjetom, nadzorom i kontrolom.

Važno je da dijete od ranije dobi počne učiti strane jezike. Učenje drugog jezika i drugih kultura donosi brojne koristi:

povećava govorne vještine i samopoštovanje, pozitivno utječe na memoriju, intenzivno razvija pamćenje, širi svjetonazore i povećava sposobnosti za intelektualni razvoj. Istraživanja pokazuju da djeca koja uče više stranih jezika postižu znatno bolji rezultat u učenju drugih školskih predmeta.

Bebe počinju učiti čim se rode stoga je s djetetom potrebno raditi odmah. Dokazano je da su dvojezične bebe a tako i starija djeca sposobni napredovati puno brže u usporedbi s jednojezičnom djecom. Dječji je mozak programiran za učenje jezika zato u tom razdoblju treba pružiti djetetu priliku da nauči jedan a možda i više stranih jezika.

Materinski jezik potrebno je učiti u kući a usavršavati u školi. Ako dijete nema mogućnost naučiti materinski jezik kod kuće, bitno je da uči jezik u školi kroz igru, pjesmu, zabavu. Znanje više jezika pomaže djetetu pri upisu u srednju školu, na fakultet, također u napredovanju u karijeri, specijalizaciji u inozemstvu, komunikaciji na putovanjima. Izreka njemačkog književnika Johanna Wolfganga von Goethea „Koliko jezika znaš, za toliko ljudi vrijediš“ apsolutno je istinita jer znanje stranih jezika je ključ za otvaranje vrata prema uspjehu u budućoj karijeri i perspektivi u suvremenom europskom svijetu.

Oksana Martinjuk

Na nastavi Ukrajinskoga jezika

U Brodsko-posavskoj županiji živi veliki broj Ukrajinaca, čiji su se predci doselili prije 130 godina na ove prostore. Dugo vrijeme Ukrajinici nisu imali mogućnosti izučavati svoj materinski jezik. Samo su ga čuli od svojih baka i djedova kroz govor i pjesme. Posljednjih godina u selima Kaniža i Šumeće u Osnovnoj školi „Antun Matija Reljković“ održava se nastava Ukrajinskoga jezika i kulture po modelu C, a već dugi niz godina održava se i u Sisačkomoslavačkoj županiji u selu Lipovljani

te Vukovarsko-srijemskoj županiji u selu Petrovci.

U Kaniži i Šumeću nastavu pohađa oko tridesetak učenika od 1. do 8. razreda. Učenici su podijeljeni u dvije grupe: od 1. do 4. i od 5. do 8. razreda. Nastava njegovanja materinskog jezika po modelu C uključuje pet predmeta: Jezik i književnost, Zemljopis, Povijest Ukrajine, Glazbenu, Likovnu i medijsku kulturu. Osim pisanja i čitanja, djeca uče jezik kroz pjesmu, poeziju, glumu, igru i kvizove, upoznaju svoju pradomovinu

kroz film, novine, Internet...

Učenici sudjeluju u mnogim projektima škole, na različitim kulturnim manifestacijama i književnim večerima diljem Hrvatske, uče povijest svoje domovine i upoznaju suvremenu Ukrajinu, prate aktualne probleme i uspjehe Ukrajine. Djeca su više puta posjetila Veleposlanstvo Ukrajine u RH u Zagrebu, također veleposlanik i predstavnici Veleposlanstva su posjetili učenike u Kaniži, Šumeću i Bebrini.

Učenici uče i o ukrajinskoj kuhinji, ali ne samo teoretski već i u praksi. Najčešće prave piroge, poznato tradicionalno ukrajinsko jelo i božićna posna jela. To su im najzanimljiviji sati u cijeloj školskoj godini, koje s radošću očekuju. Sva ukrajinska jela učenici pripremaju sami, polako ali strpljivo.

Školarci imaju i nastupe na kojima svake godine oduševе publiku svojim znanjem i vještinama. Uz sve predmete, učenici uče i ukrajinske pjesove.

Ana Marija Has, Lana Domankušić učenice 7. razreda
OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina

11. središnja manifestacija Ukrajinaca

Među istaknutijim godišnjim događajima na nacionalnoj razini, a koja uvijek obuhvati najviše kulturno-prosvjetnih društava i okupi najviše Ukrajinaca s ovih prostora je Središnja manifestacija Ukrajinaca u Hrvatskoj pod pokroviteljstvom Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. Organizator ovogodišnje, 11. središnje manifestacije je UKPD-a "Ivan Franko" Vukovar, od 23. do 30. lipnja 2018. U svom trodnevnom programu obuhvaćena su sva polja na kojima djeluje krovna organizacija Ukrajinaca u Hrvatskoj sa svojih 10 udruga članica. Izuzev kulturnog aktivizma ukrajinskih društava u Hrvatskoj, posjetitelji su imali prilike vidjeti i uživati u kulturnom aktivizmu ukrajinskih društva iz inozemstva.

Cilj manifestacije je očuvanje, njegovanje, prezentacija i popularizacija ukrajinskog jezika i kulture kroz dramske predstave, izdavaštvo, ukrajinske pjesme, ples, narodnu kuhinju, narodnu nošnju, rukotvorine i sve ostale svojstvenosti ukrajinskog naroda koji na prostorima Hrvatske živi već više od jednog stoljeća. Osim toga, ovim programom nastojimo upoznati i ostale mještane s bogatstvom ukrajinske kulture i utjecati na poboljšanje razine razumijevanja i kvalitete zajedničkog života doprinoseći razvoju stupnja multikulturalnosti sredine u kojoj živimo.

Prvi dan manifestacije održan je u Društvenom domu Petrovci 23. lipnja 2018. godine. Obilježen je u dramskom elementu, gostovanjem dramske skupine KPD "Karpati" iz Vrbasa s komedijom u jednom činu "Prvi izlazak", autora Stepana Vasyljenka, a u režiji Vasilja Dacešina. Gledatelji su imali priliku čuti i nešto više o samoj drami, njezinom nastajanju te dugogodišnjem prikazivanju, a samo izvođenje je kod publike izazvalo smijeh i oduševljenje svojim domišljatim šalama, arhaičnim ukrajinskim izrazima i izvanrednim prikazom lijepo osmišljene verzije priče o djevojci koja odrasta u starom ukrajinskom živopisnom selu, a roditelji joj brane izlaske.

Prije izvođenja drame, nastupila je i dječja skupina ukrajinskog narodnog stvaralaštva "Sonečko" UKPD "Ivan Franko" Vukovar s učenicima koji izučavaju ukrajinski jezik i kulturu po modelu C u OŠ Antuna Bauera PŠ Petrovci.

Prigodom deset godina djelovanja Ukrajinske zajednice RH i jubilarnog izdanja 50. broja Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj, izloženi su svi dosadašnji primjerci tog glasila ukrajinske nacionalne manjine te je otvorena izložba "Ukrajinski narodni vez kao dio naše

u Hrvatskoj "Dani ukrajinske kulture"

nematerijalne kulturne baštine". Izložba je bila otvorena tijekom sva tri dana manifestacije.

Druga večer manifestacije odvijala se u književnom duhu. 29. lipnja, na književnoj večeri u Gradskoj knjižnici Vukovar, predstavljene su knjige koje su tiskane uz potporu Ukrajinske zajednice RH "Felix Austria", autorice Sofije Andruhovyč i "Otec Hryhorij Biljak i joho rodyna", autora Romana i Štefice Biljak. O prvoj knjizi govorili su Darija Pavlešen, profesorica Odjela ukrajinstike Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Josip Ivanović, urednik. Drugu knjigu je predstavljao potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH, a ujedno i predsjednik UKPD "Kobzar" Zagreb, Slavko Burda, urednik knjige. Uz predstavljanje spomenutih knjiga, publika je također mogla dobiti jasniji uvid u aktualnost prevodenja ukrajinskih djela na hrvatski jezik. Ozračje književne večeri upotpunio je nastup kvarteta Amaterskog orkestra narodnih instrumenata iz Vynohradova (Ukrajina), te su uz solisticu Svitlanu Hnetylo izveli splet ukrajinskih narodnih pjesama. Nazočnima su se obratili predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk i ravnateljica Gradske knjižnice Vukovar Jelena Miškić, a predsjednik UKPD "Ivan Franko" Vukovar Igor Semenjuk uručio je sudionicima zahvalnice i simbolične darove koje su ručno izradile Nina Dacić i Svitlana Zamohylna.

Glavni dio Središnje manifestacije bio je u subotu, 30. lipnja. Manifestacija je započela svečanom povorkom koja se kretala od Hrvatskog doma Vukovar, pa sve do središnjeg trga. Povorku su činili sudionici manifestacije obučeni u narodnim nošnjama, gosti, simpatizeri, a za vrijeme trajanja povorke orile su se ukrajinske narodne pjesme praćene glazbom. Na gradskom trgu snimljena je zajednička fotografija svih sudionika programa. Nakon toga formirala se povorka prema Spomen Križu na ušću Vuke u Dunav koja je na čelu s predsjednikom Ukrajinske zajednice RH Mihajlom Semenjukom i atašedom za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Vitom Holets položila vijenac u spomen žrtvama za slobodu Hrvatske te je simbolično spušten buket cvijeća u Dunav kako bi ga rijeka odnijela do Ukrajine s izrazima sućuti za sve žrtve rata u Ukrajini.

Posjetitelji manifestacije mogli su degustirati ukrajinske slastice i osvježiti se pićem na štandovima ispred Hrvatskog doma Vukovar prije početka koncerta amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva. U programu su sudjelovale

ukrajinske udruge iz Lipovljana, Slavonskog Broda, Kaniže, Osijeka, Vukovara, gostujući ansambl iz Sremske Mitrovice, Gradiške te dva ansambla iz Ukrajine; iz Kyjiva i Vynohradova, prikazujući raskoš nošnji, dinamiku i atraktivnost ukrajinskih narodnih plesova te ljepotu i veselje ukrajinskih pjesama. Posjetitelje manifestacije najviše je oduševio nastup ansambla pjesme i plesa Darnyčanka iz Kyjiva.

Nakon koncerta, u svečanoj dvorani V&S u Vukovaru održana je svečana sjednica prigodom 10. godina od osnivanja i djelovanja Ukrajinske zajednice RH na kojoj je predsjednik Mihajlo Semenjuk uručio zahvalnice predsjednicima udruga članica za svesrdnu suradnju i iznimni doprinos u očuvanju, njegovanju, promicanju i popularizaciji ukrajinske kulture na području Republike Hrvatske, te doprinos u promicanju prava nacionalnih manjina. Na sjednici su uz članove Predsjedništva nazočili uvažni uzvanici: ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Vita Holets, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije Đorđe Ćurčić, gradonačelnik Grada Vukovara Ivan Pe-

nava i njegov zamjenik Srđan Milaković, pročelnica Odjela za odjela za kulturu, obrazovanje, sport, zdravstvo, branitelje, socijalnu politiku i civilno društvo Marina Sekulić, delegacija Nacionalnog savjeta ukrajinske nacionalne manjine Republike Srbije na čelu s Mihajlom Kržackom, delegacija Ukrajinske udruge Ljubljana-Kyjiv iz Slovenije te 370 Ukrajinaca i simpatizera ukrajinske kulture iz Hrvatske, Italije, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine te Ukrajine.

Gosti su se nakon sjednice i večere opustili uz glazbu benda "Zabava" koji djeluje pri KPD-a "Ivan Senjuk" Kula.

Pokrovitelji manifestacije su Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Grad Vukovar uz potporu Vukovarsko-srijemske županije, predstavnika i vijeća ukrajinske nacionalne manjine koji djeluju na području Vukovarsko-srijemske županije, Gradske knjižnice Vukovar te Hrvatskog doma Vukovar uz medijsko pokroviteljstvo Hrvatskog radija Vukovar i Radija Dunav.

Olesja Beč

Незабутнє літо 2018 року у Прняворі

Вже два десятиліття Український духовний центр у Прняворі (Боснія і Герцеговина) вітку відлунує голосами дітей та молоді. І цього року, завдяки співпраці священників Греко-католицького вікаріату на чолі з відповідальним за молодь о. Орлом Закалюком та сестер василіянок, матеріальній допомозі численних добродіїв, молоді українці з усіх куточків Боснії провели у Прняворі сповнені незабутніх вражень дні.

Літній школі передували триденні реколекції для хлопців та дівчат на тему "Будь собою". Через біблійні образи чоловіків та жінок хлопці і дівчата вчилися розпізнавати та виховувати у собі мудрість, мужність, людяність, глибоку довіру до Бога.

З 22 по 28 липня 2018 року у стінах Духовного центру проходила вже традиційна Українська літня школа імені Андрея Шептицького. Двадцять учасників молодшої групи (7-12 років) вивчали мову, історію, географію рідного українського народу, поглибили свою віру на уроках релігії. Не бракувало часу для пісень, ігор, забав. 28 червня Духовний центр відвідали культурно-мистецькі ансамблі з України, які завітали до Прнявора на фестивалі національних меншин "Мала Європа", а також порадували слухачів у Бая Луці, Дев'ятині, Дабраку, Бая

Кулашах співом, грою на бандурі і танцями. Гостей з України в Духовному центрі чекала приємна несподіванка: учасники Літньої школи привітали їх хлібом на рушникові, українським словом і піснею. З 5 по 19 серпня 2018 року у Духовному центрі відбулася Українська літня школа імені Андрея Шептицького для молоді віком від 12 до 18 років. Понад тридцять учасників з Боснії, Хорватії, Словенії протягом двох тижнів опрацьовували навчальну програму з української мови, історії і географії України, катехизму, вивчали українські пісні і танці під проводом студента Академії мистецтв у Бая Луці Михайла Стахника, вправлялися в церковному співі та театральній майстерності з сестрами василіянками Емануїлою Вішкою і Теодозією Мостепанюк. Особливістю Літньої школи у Прняворі є її духовна складова: діти і викладачі розпочинають і закінчують кожен день молитвою, щодня беруть активну участь у Божественній Літургії та Вечірній, приступають до Святих Тайн. Завершальним акордом школи став святковий концерт, на який завітали гості храмового празника Преображення Господнього у Прняворі: Крижевецький владика Микола Кекіч, представники церковної і місцевої влади та численні вірні. У програмі прозвучали пісні "Через

поле України", "Ой у гаю при Дунаю" під музичний супровід Михайла Стахника та учасника школи Віктора Федішина, порадував присутніх запальний "Літній танець" (автор - Штефан Стахник, хореограф - Михайло Стахник), а також вистава "Віра крізь віки", присвячена 1030-літтю Хрещення України-Русі і 30-річчю посвяти Духовного центру у Прняворі (автори сценарію і постановки с. Теодозія Мостепанюк, с. Емануїла Вішка ЧСВВ, декорації виготовили учасники школи під проводом Івана Нешіча).

Щиро дякуємо усім організаторам та добродіям, а насамперед - учасникам Української Літньої школи у Прняворі. Віримо, що посіяне зерно вродить сторицею на Божу славу і добро нашої Церкви і українського народу на цих теренах. Нехай стануть дійсністю слова Гімну Літньої школи, що є парафразою відомої пісні українського композитора Ігоря Білозіра:

І куди б не вели нас цього життя дороги –

В серці нашім завжди буде прагнення висот,

Щоб не занепала українська наша мова,

Щоб не засмітився український наш народ.

С. Теодозія Мостепанюк

Представляємо молодих україністів

Матія Шалер захистив дипломну роботу на тему ролі української греко-католицької церкви у виникненні і розвитку бароко в Україні. До складу дипломної роботи входять переклади наукових праць українських вчених. Яскрава постать унійної церкви - Йосафат Кунцевич представлений перекладом про нього на хорватську мову.

Євген Пащенко, проф. Кафедри української мови і літератури Філософського факультету Загребського університету

Українська греко-католицька церква і культура бароко, важливий напрям у світовому мистецтві і літературі XVII-XVIII ст., знайшло своє відображення в культурі України^[1]. Провідну роль у виникненні бароко на українському просторі відігравала церква, якій належить важливе місце в поступі культури на українських теренах. Поштовх проникненню західних форм і моделей в Україну дала Берестейська унія 1596 року, після якої барокова стилістика залучається до літератури, мистецтва. Проте прийняття унії драматично позначилося на долі церковного, а відтак і культурного життя, в тогочасному українському суспільстві.

З самого початку Берестейська унія була джерелом конфлікту між прихильниками об'єднання з Римо-католицькою церквою і її противниками. Упродовж століть це питання було пов'язане із загальним контекстом міжконфесійних відносин. Проблема церковного єднання була додатково ускладнена тим фактом, що католицизм для окремих суспільних структур, зокрема козацтва, означав гегемонію Польщі.

Незважаючи на все це, Берестейська унія дала змогу Україні спілкуватися з Європою у той час, коли решта слов'янського сходу була від неї відокремлена. Стало можливим не тільки потужне збагачення в усіх сферах української культури, але й збереження колективної національної ідентичності за умов складних відносин з Польщею, перш за все через її заво-

йовну політику щодо України.

Проте не зважаючи на складні, часто драматичні обставини, завдяки бароко відбувалася європеїзація української культури, а відтак і її вплив на інші культури східної церкви, що перебували в скрутному становищі турецького поневолення (Сербія) або відновлення застарілих традицій, де під потужним українським впливом виникають національні барокові форми (Московське царство, з 1721 р. – Російська монархія).

Одним з напрямів плідних взаємин української барокової культури була Хорватія, що засвідчує життя і творчість Юрія Крижанича. Формування поглядів Ю. Крижанича, виникнення і розвиток творів тісно пов'язані з українською бароковою культурою.^[2] Діяльність хорватського полігистера, представника хорватського барокового славізму тісно пов'язана з проблемою церковних відносин, що вказує на важливість завдання показати історію виникнення, розвиток Української греко-католицької церкви як значного фактора в розвитку бароко в Україні. Хорватській науковій, але й широкій громадськості, необхідно представити головні етапи виникнення, розвитку, діячів історії Греко-католицької церкви, що визначає актуальність теми дипломної роботи. Завдання роботи – представити провідні постаті українського духовного, літературного, церковного життя часів виникнення унії, її подальшої долі. Часовий простір охоплює в першу чергу період XVI – XVII століть. Проте

з метою показати подальшу долю поборників цієї конфесії, представлено і постаті представників XX століття. Предмет опрацювання – переклади з української мови на хорватську розділів книги: Андрій Сапеляк. Київська церква на Слов'янському Сході. Львів, 1999. Праця відомого дослідника церковного життя в Україні Андрія Сапеляка (1919-2017) дає низку портретів українських діячів зазначеного періоду.

Представлені переклади становлять своєрідну галерею постатей, що відігравали велику роль у розвитку не лише церковного, але й культурного життя в Україні. Окремі діячі церкви були пов'язані з процесом українсько-хорватських взаємин доби бароко, що має велике пізнавальне значення, оскільки багато з них вперше представлені хорватській аудиторії, що становить аспект новизни нашої теми дипломної роботи. Практичне значення перекладених текстів виявляється в залученні їх до збірника перекладів наукових праць українських авторів, що будуть опубліковані в рамках бібліотеки *Ucrainiana Croatica*, яку видає Кафедра української мови і літератури Філософського факультету Загребського університету.

Одним з яскравих представників епохи становлення Української греко-католицької церкви був Йосафат Кунцевич. Його постать представив український історик церкви Сапеляк, що увійде до планованої книги хорватською мовою *Українська греко-католицька церква*.

1 Українське бароко. У 2-х томах. Харків: Акта, 2004.

2 Paščenko, J.: Juraj Krizanić i Ukrajina. Graditelji europske kršćanske unije. Zagreb: Matica Hrvatska, 2014.

PREDSTAVLJAMO MLADE UKRAJINISTE

Matija Šaler obranio je diplomski rad na temu uloge Ukrajinske grkokatoličke Crkve u nastanku i razvitku baroka u Ukrajini. U sastav diplomskog rada ulaze prijevodi znanstvenih radova ukrajinskih intelektualaca. Veličanstvena ličnost Unijatske crkve – Josafata Kunceviča predstavljena je kroz prijevod na hrvatski jezik.

Jevgenij Paščenko, profesor na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Ukrajinska grkokatolička Crkva i barokna kultura, kao važan pravac u svjetskoj umjetnosti i književnosti XVII.-XVIII. st., imaju svoj odraz u ukrajinskoj kulturi.^[1] Vodeću ulogu u nastanku baroka u Ukrajini odigrala je Crkva, kojoj pripada važno mjesto u napretku kulture na ukrajin-

skom tlu. Impuls za prodiranje zapadnih formi u Ukrajinu, dala je Brestska unija iz 1596. godine, nakon koje se barokna stilistika uključuje u književnost i umjetnost. Važno je naglasiti da je prihvaćanje Unije imalo dramatičan utjecaj na sudbinu crkvenog i kulturnog života u ondašnjem ukrajinskog društva.

Od samih početaka Brestska unija bila je izvor sukoba između branitelja ujedinjenja s Rimokatoličkom Crkvom i njezinih protivnika. Kroz nekoliko stoljeća to je pitanje bilo povezano s općim kontekstom međuvjerskih odnosa. Problem crkvenog ujedinjenja bio je dodatno otežan zbog toga što je katolicizam za odre-

1 Ukrajinski barok. U 2 sveska. Harkov: Akta, 2004.

đene društvene strukture, poglavito Kozake, predstavljao poljsku hegemoniju.

Unatoč svemu tome, Brestska unija omogućila je Ukrajini komunikaciju s Europom u vrijeme kada je ostatak slavenskog istoka bio od nje odvojen. To je omogućilo ne samo snažno bogaćenje svih sfera ukrajinske kulture, nego i očuvanje kolektivnog nacionalnog identiteta u uvjetima teških odnosa s Poljskom, prije svega zbog njezine agresivne osvajačke politike prema Ukrajini.

Bez obzira na teške i često dramatične okolnosti, zahvaljujući baroku ukrajinska kultura se europeizirala, a zatim i utjecala na ostale kulture istočne Crkve, koje su živjele u teškim okolnostima turskih osvajanja (Srbija) ili obnavljanja zastarjelih tradicija. Ondje pod snažnim ukrajinskim utjecajem nastaju nacionalni barokni oblici. (Moskovsko carstvo, od 1721. g. – Rusko Carstvo).

Jedan od smjerova u kojemu se kretala bogata ukrajinska barokna kultura bila je i Hrvatska, čemu svjedoči život i djelo Juraja Križanića. Oblikovanje njegovih pogleda te nastanak i razvitak njegovih

djela tijesno su povezani s ukrajinskom baroknom kulturom.^[2] Djelovanje ovog hrvatskog intelektualca, predstavnika hrvatske barokne slavistike usko je vezana uz problem crkvenih odnosa, što ukazuje na važnost povijesti nastanka i razvoja Ukrajinske grkokatoličke Crkve kao značajnog čimbenika u razvitku baroka u Ukrajini. Neophodno je predstaviti hrvatskoj znanstvenoj, ali i široj građanskoj zajednici, vođe Ukrajinske grkokatoličke Crkve, kao njezin povijesni razvoj, u čemu se ogleda aktualnost teme diplomskog rada. Cilj rada je predstaviti vodeće figure ukrajinskog duhovnog, književnog i crkvenog života u vremenu nastanka Unije i njezinu sudbinu. Vremenski period obuhvaća prvenstveno razdoblje od XVI.-XVII. stoljeća. Kako bi se demonstrirala kasnija sudbina branitelja ove vjeroispovijesti, predstavljene su i ličnosti njezinih vođa XX. stoljeća. Predmet obrade su prijevodi dijelova knjige Andrija Sapeljaka: Kijevska crkva na Slavenskom Istoku, Lavov 1999. s ukrajinskog jezika na hrvatski. Djelo poznatog istraživača crkvene povijesti u Ukrajini Andrija Sapeljaka (1919.-

2017.) daje niz portreta ukrajinskih figura navedenog perioda.

Prikazani prijevodi čine svojevrsnu galeriju ličnosti, koje su odigrale važnu ulogu u razvitku ne samo crkvenog nego i kulturnog života u Ukrajini. Pojedine crkvene ličnosti bile su povezane procesom ukrajinsko-hrvatskih odnosa u vrijeme baroka, što ima veliku znanstvenu vrijednost jer je većina njih sada prvi put predstavljena hrvatskoj publici. Praktični značaj prevedenih tekstova ogleda se u njihovom uključivanju u zbornik prijevoda znanstvenih radova ukrajinskih autora, koji će biti objavljeni u okviru biblioteke Ucrainiana Croatica, koju izdaje Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Jedan od važnih predstavnika perioda utemeljenja Ukrajinske grkokatoličke Crkve bio je Josafat Kuncevyč. Njegov lik predstavio je ukrajinski crkveni povjesničar Sapeljak što će ući u planiranu knjigu o Ukrajinskoj grkokatoličkoj Crkvi pisanu hrvatskim jezikom.

Matija Šaler

2

Paščenka, J.: Juraj Križanić i Ukrajina. Graditelji europske kršćanske unije. Zagreb: Matica Hrvatska, 2014.

Episkop Josafat Kuncevyč

● Проповідь Йосафата Кунцевича в Білорусі. Малюнок: Ілія Рєпін, 1893 р.

Nova eparhija koju je postavio patrijarh Teofan započela je svoju djelatnost ofenzivom na Uniju. Nekanonski mitropolit Jov Borec'kyj u Kijevu je mnogo agitirao protiv Unije. Isto je radio i episkop Meletij Smotryč'kyj u Poloc'ku, Vilniusu i Vitebs'ku, gdje je kanonski episkop bio Josafat Kuncevyč. Ostali antiunijatski episkopi došli su do eparhija koje su im dodijeljene. Uglavnom su se smjestili po manastirima jer su

episkopske katedre zauzimali kanonski episkopi. Petnaestog svibnja 1621. godine izrazili su protest protiv unijatskih episkopa utvrđujući svoju valjanost.

Meletij Smotryč'kyj počeo je raditi protiv katoličkog episkopa Josafata Kuncevyča. U početku se smjestio u Vilnius, odakle je poslao svoje agitatore do Poloc'ka, gdje je živio Kuncevyč. Smotryč'kyj je započeo veliku agitaciju kada je episkop Josafat otišao s ar-

hiepisbopom-patrijarhom Ruts'kym u Varšavu kako bi branio Uniju u Sejmu. Onda su shizmatici počeli prijetiti Uniji. Uvjeran u opasnost, episkop Kuncevyč odmah se vratio u Poloc'k. Još teža situacija bila je u Vitebs'ku, gdje se protiv episkopa Kuncevyča podigao revolt. Trećeg ožujka 1621. godine uprava Vitebs'ka priznala je Meletija Smotryč'kog za svog episkopa i unijati su bili prognani iz grada. Zanimajući oprez i opasnost po život, episkop Kuncevyč otišao je do Vitebs'ka i ondje hrabrio neke pokolebane svećenike, ipak nemir u gradu se nije stišao.

Do Vilnusa je pristigao kancelar Lev Sapiža. Ondje je uhitio devet antiunijatskih agitatora. Saznavši za ovo, mitropolit Jov Borec'kyj je 15. travnja 1622. godine sazvao kozački savjet u kojem je također bilo antiunijatskog duhovništva. Mitropolit i svećenici su molili kozake da stanu u obranu shizmatika. Razbješnjeni kozaci počeli su zlostavljati sljedbenike Unije. U Poljskoj vladi sve se glasnije moglo čuti mišljenje da bi se isplatilo eliminirati Uniju kako bi se smirili uzburkani kozaci. Poljaci su vjerske nemire u državi pripisivali Ukrajincima katolicima. Samo je papa Grgur XV. štitio Uniju. 28. ožujka 1622. godine obratio se kralju Žigmundu III. pismom u kojem mu je prigovorio zbog progona katolika bizantskog obreda. 23. siječnja 1623. godine papa je ponovno zamolio kralja

● Crkva i samostan u Byteni

da uzme progonjene pod svoju zaštitu. "Godine 1623.", pisao je kardinal Slipyj, "sazvan je Sejm. S obzirom na organiziranu kampanju protiv Unije, papa je poslao na Sejm svog legata, kako bi zajedno s nuncijem branio sljedbenike Unije. Na Sejm je pristigao i Vrhovni arhiepiskop Kijevske grko-katoličke crkve Veljamyn Ruts'kyj zajedno s Poloc'kim episkopom Josafatom Kuncevyčem. Od shizmatika bio je tu mitropolit Borec'kyj i episkop Smotryc'kyj iz Poloc'ka..."

Papa Grgur XV. uputio je poljskog primasa Gembickog da bi latinski biskupi trebali podržati arhiepiskopa-mitropolita Ruts'kog. Primas Gembickij obratio se Rimu s idejom da se Unija ukloni iz crkvenih i državnih pitanja...

Poljacima Unija zaista više nije bila potrebna, jer ona je podizala nacionalnu svijest, upravo zahvaljujući vjerskim borbama u granicama Poljske države.

U tom trenutku kada su se sudarili različiti pogledi na Uniju, nastala je teška podjela. Nedugo nakon Sejma, pri kraju studenog 1623. godine, ubijen je episkop Josafat Kuncevyč. Ovako se to odvijalo: shizmatiski episkop Meletij Smotryc'kyj poticao je stanovnike Polock'ka i oni su odlučili nasilno ukloniti episkopa Josafata. Kozaci su bili nezadovoljni odlukom Varšavskog suda, prema kojoj su sve crkve i manastiri bili dodijeljeni episkopu Kuncevyču. Nakon nasilja nad Vydubec'kym monasima, oni su prisiljavali ostale unijate na otpadništvo i priznanje shizmatičkog mitropolita Borec'kog. Kada se prezbiter Ġnatlja i dva svećenika, privedeni mitropolitu Borec'kom, nisu htjeli njemu i podčiniti, kozaci su im odsjekli glave... Vijest o tome proširila se do

Vitebs'ka, i ondje je uz pomoć kozaka odlučeno raskinuti s Unijom. Onda je episkop Josafat otišao do Vitebs'ka braniti katoličke crkve... U listopadu 1623. godine stigao je do Vitebs'ka. Razjarena gomila ga je okružila, ali ih je on umirio. Tada su buntovnici podjarivali narod protiv episkopovih slugu, kako bi isprovocirali tučnjavu i izazvali mržnju protiv episkopa. Međutim on je, predviđajući to naredio slugama da se ne obaziru na uvrede i tako su 14 dana trpjeli zlostavljanje. Na kraju su neprijatelji odlučili ubiti Josafata u magistraturi. Jedan klerik, po imenu Ilija, imao je uputu posramiti na ulici episkopa. Urotnici su računali da će ga episkop dati uhititi i to će im dati izgovor za ubojstvo. Ilija je cijeli dan vikao pod episkopovim prozorom, međutim episkop toga dana nije bio doma. Navečer kada se episkop vratio kući i saznao za to, naredio je na molbu svojih ljudi da ga se uhiti u slučaju da se to ponovi. Zaista, idućeg dana Ilija je ponovo počeo izviki-vati uvrede i pogrde. Gomila koja je upravo to i čekala, nasrnula je na episkopsku palaču. Iako je Ilija već bio pušten, masa se probila do episkopovog stana. Josafat je zabranio svojim ljudima da se brane, i pomolivši se, sam je izišao umiriti svjetinu. Kad je podigao ruke nebu, ubojica ga je udario sjekirom po glavi i on se srušio bez svijesti. Rulja se bacila na tijelo, ponižavala ga, trgala komade tijela, izvukla tijelo na ulicu, a zatim ga utopila u rijeci Dvini, svezavši mu kamen oko vrata. Bijes je dosegaio svoj vrhunac.

Josafatovo mučeništvo priklonilo je javno mnijenje Uniji... Nakon fanatičnog bijesa došlo je prosvjetljenje. Glavni ubojice su pobjegli, a narod je počeo

suosjećati s mučnikom. Vijest o prolivenoj krvi raznijeli su posvuda. Protivnike Unije zahvatila je panika. Episkop Meletij Smotryc'kyj, moralno kriv za ubojstvo, otputovao je na istok. Kozaci su se bojali teške kazne. Puno ljudi prihvatilo je Uniju. Kralj je u pismu od 19. studenog 1623. godine zahtijevao da se ubojice kazne.

Arhiepiskop-mitropolit Ruts'kyj bio je teško pogođen viješću o ubojstvu, jer je s Josafatom izgubio najbližeg suradnika. Međutim, duh mu je podiglo to što je katolička crkva stekla svog zaštitnika na nebu. Arhiepiskop-mitropolit izrazio je zahvalnost Bogu u pismu iz Minska papi Urbanu VIII., dana 23. prosinca 1623., što je za Uniju prolivena krv."

Nakon mučeničke smrti Josafata Kuncevyča za ujedinjenu Kijevsku Crkvu, nastupilo je mirno vrijeme. Veliki uspjeh bilo je preobraćenje episkopa Smotryc'kog. On se pokajao za svoje grijehe i umro kao katolik. Međutim, devet godina nakon smrti Josafata, godine 1632., umro je kralj Žigmund III., stalni zaštitnik Brestske unije. Njegov nasljednik postao je Vladislav IV., koji je bio zagovornik shizmatika. Ipak, Ukrajinska pravoslavna katolička Crkva čvrsto je stajala na svojim nogama. Na mjesto shizmatiskog mitropolita Jova Borec'kog, velikog neprijatelja Brestske unije došao je Petro Moğyla, teolog i pisac, obrazovan na temeljima zapadne kulture. Zato je njegov stav prema Unijatskoj Crkvi i njegovoj glavi Veljamynu Ruts'kom imao više ekumenski karakter približavanja i ujedinjenja.^[1]

Konstantni "Memorandumi" koje je Ruts'kyj slao Rimu o stanju Kijevske unijatske Crkve, o progonima koje su provodili shizmatici, između ostalih s kozacima, nerazumijevanje poljskog duhovništva i hijerarhije za njezine potrebe, pronašli su u Apostolskoj stolici, pogotovo u papi Urbanu VIII., potrebno razumijevanje. To je uključivalo i dodjelu statusa patrijarhije za Ukrajinsku katoličku Crkvu. O tom važnom pitanju raspravljalo se u siječnju 1625. godine u Kongregaciji za širenje vjere^[2] u kojoj je sudjelovao papa Urban VIII. Iste godine, 25. siječnja Kongregacija je potvrdila Ruts'kome pozitivan stav pape o njegovom prijedlogu u vezi patrijaršije. "Njegova Svetost", čitamo u pismu, "nije odbacila prijedlog novog patrijarha čitave Rus', kada je uvidjela za da je naziv patrijaršije ponos Rus'ke Crkve i da će uzrokovati njezino jačanje i razvoj."

S ukrajinskoga preveo Matija Šaler

1 Ekumenska ideja međusobnog približavanja zbog ujedinjenja, koju su započeli Ruts'kij i Moğyla, konstantno će rasti među državno razjedinjenim ukrajinskim narodom. Ona neće biti ograničena samo na Ukrajinsku crkvu, nego će stremiti k ujedinjenju cijelog Istoka, između ostalog i Rusije u jednu Kristovu crkvu. U tom svjetlu vidio je Brestsku uniju papa Klement VIII., a također papa Urban VIII. i drugi. Oni su ohrabivali Ukrajinca na ustrajnost u toj velikoj ekumenskoj misiji usprkos svim progonima. Najveći zagovornik unijatskog ekumenizma postao je nakon toga sluga Božji arhiepiskop-patrijarh Andrej Šeptyc'kyj. On je posvetio svoj život unijatskom idealu u Ukrajinskoj crkvi i u Rusiji, gdje je osnovao Rusku pravoslavnu katoličku crkvu. To je bilo već za vrijeme pape Pija X. (op. autora).

2 Danas Kongregacija za evangelizaciju naroda.

Танцювальний ансамбль "Україна" з Канади виступав цього літа на узбережжі Адріатики

У Рієці в рамках Третього українського фестивалю пісні, музики, танцю і художнього мистецтва, що проходив 20-21 червня 2018 року, відбувся гастрольний тур канадського танцювального ансамблю "Україна" з Торонто.

Молоді танцюристи з великим успіхом представили український танець у трьох містах Хорватії - Рієці, Лабіну і Поречу. Ведучою концертної програми була народна артистка України, солістка Оперного театру м. Рієки, голова Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка Ольга Камінська. На концерті Ольга Камінська виконала і українські пісні.

Танцювальний колектив з Канади

разом зі своїми керівниками Лесею і Валерієм Мовчанами ознайомилися з прекрасними місцями Хорватії - Плітвицькими озерами, Істрою та островами Црес і Крк. Також група мала можливість побувати один день у сусідній Італії, у прекрасній Венеції.

Українське культурно-просвітнє товариство "Дніпро" - Рієка патрунувало гастрольний тур танцювального колективу "Україна".

За культурну програму відповідали Ольга Камінська, Віктор Камінський та Віталій Клок. Екскурсійну програму організувала і провела Марта Мартинчів.

Талановиті танцюристи з Торонто

були в захопленні від краси Адріатики. Публіка на концертах щедро обдаровувала талановиту молодь аплодисментами. Всі танцюристи отримали Дипломи учасників Фестивалю, а керівники колективу Валерій і Олександра Мовчан отримали Медалі Фестивалю.

Вісім днів перебування колективу в Хорватії пролетіли миттєво, а хорватська й українська публіка, а також туристи були у захваті від професійного виконання танців, української музики та артистизму виконавців. Усі з нетерпінням чекають нових зустрічей, нових виступів і танців на наступному Фестивалі.

Ольга Камінська

"Україна" - один з найпомітніших українських танцювальних ансамблів Канади, а його керівники Леся і Валерій Мовчан, професійні хореографи.

Леся і Валерій заснували ансамбль "Україна" у 1998 році. Важко оцінити кількість концертів, проведених ансамблем у різних країнах за ці 18 років.

Школа танцю "Україна" пропонує високий рівень навчання. Це - академічний, дуже складний стиль, і в поєднанні з професійною музикою і костюмами дає відповідний рівень виконання. Цей великий творчий колектив поєднує роботу учнів, батьків та викладачів. Леся Мовчан каже, що її колективи завжди дістають багато запрошень представити український танок у різних країнах світу.

Діти, які народилися вже в Канаді, завжди з любов'ю і пошаною ставляться до всього українського, а особливо до українського танцю. Великої гордості їм додає усвідомлення того, що вони мають нагоду зберегти і примножити багатство колоритного танцювального мистецтва, яке завезено на терени Канади ось уже понад 125 років тому зі славетної землі їхніх предків - України.

KPD Ukrajinaca "Karpati" na Danima europske baštine u Krapju

Krapje je malo mjesto na sjevernoj obali rijeke Save blizu Jasenovca u Sisačko-moslavačkoj županiji. Ovo mjesto je veoma staro, mjesna Župa sv. Antuna Padovanskog osnovana je davne 1789. godine. Mjesto predstavlja iznimno vrijednu jezgru starih drvenih kuća, te je stoga 1990. upisano u Registar spomenika kulture, a 1995. prigodom obilježavanja Dana europske baštine, proglašeno selom graditeljske baštine. U Krapju se nalazi sjedište Javne ustanove Parka prirode Lonjsko polje, a mnoga domaćinstva se bave seoskim turizmom te nude smještaj i razonodu. Ovdje se nalazi i etnografski muzej stalne postav. Svake godine sredinom mjeseca rujna tradicionalno se obilježava Dan europske baštine, kao važan poticaj za pokretanje revitalizacijskih procesa u ruralnoj sredini ovoga područja.

U sklopu obilježavanja Dana europske baštine u Krapju, i ove godine je pripremljen šaroliki program kojim se pokušava privući zainteresiranost posjetitelja sve od Zagreba, otkuda je i posebno osiguran prijevoz autobusom do Krapja i nazad. Od različitih zanimljivih sadr-

žaja manifestacije, spomenut ćemo samo neke: natjecanje u sportskom ribolovu, atletske natjecanje mladeži, foto-radio-nica "Baština Lonjskog polja", izložba arhitekture i prezentacija tradicijskih soboslikarskih obrta, održan je i stručni skup, prikaz fotografija o očuvanju kulturne i prirodne baštine...

Centralno događanje ovogodišnje manifestacije bio je mimohod KUD-ova od crkve sv. Antuna Padovanskog do centralne pozornice, te svečano otvorenje manifestacije kulturno umjetničkim programom.

Od pratećih programa prezentirana je izložba štandova tradicijskih zanata, suvenira i ekoloških proizvoda, potom prikaz etno-zbirke, izložba starinske vatrogasne opreme, likovna kolonija, rekreacijsko jahanje konja, izložba old-timer traktora i vožnja u prikolicama, vožnja brodom po rijeci Savi, raznolika gastronomska ponuda.

Na glavnom dijelu manifestacije Dana europske baštine, u kulturno-umjetničkom programu, nastupile su udruge: Udruga za očuvanje kulturne baštine Ja-

senovac, Češka beseda Lipovljani, KUD "Mijo Stuparić" Velika Ludina, KUD "Repušnica" Repušnica, KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani, KUD "Banova Jaruga" Banova Jaruga, KUD "Sesvetska Sela" Sesvetska Sela.

Organizatori ove manifestacije su Općina i TZ općine Jasenovac te Javna ustanova Parka prirode Lonjsko polje, uz sponzorstvo Sisačko-moslavačke županije. Prije svečanog otvorenja manifestacije, skupu su se obratili Marija Mačković, načelnica Općine Jasenovac, Ivor Stanivuković, ravnatelj JU Parka prirode Lonjsko polje, Anuška Deranja Crnković iz Ministarstva kulture RH, te Ivo Žinić, župan Sisačko-moslavačke županije, koji je ujedno i otvorio manifestaciju.

Kulturno-umjetnički program pratilo je nekoliko stotina posjetitelja, prisutni su bili oduševljeni prikazanim, a zbog specifičnog i dinamičnog i dobro odrađenog ukrajinskog plesa "Kozáčok", mladi izvođači KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani nagrađeni su najvećim pljeskom.

Ivan Semenjuk

IX. smotra dječjeg kulturnog stvaralaštva u Garešnici

● Dječja skupina KPD Ukrajinaca "Karpati", Lipovljani

Organizaciji SKD "Prosvjeta" Garešnica, 17. lipnja 2018. godine održana je 9. smotra dječjeg kulturnog stvaralaštva pod nazivom "Djeca su ukras svijeta".

Bila je to cjelodnevna manifestacija koja je počela u 12,00 sati u mjestu Brinjani, takmičenjem u starim dječjim igrama (nošenje jaja u žlici, trčanje u vreći, igra graničara, koturanje obruča ...).

Članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana propustili su ove sportske igre te se uključili u defile svih sudionika po gradu Garešnici, a potom nastupili i na centralnoj smotri dječjeg kulturnog stvaralaštva u Hrvatskom kulturnom domu. Na Smotri dječjeg kulturnog stvaralaštva svi su mogli doživjeti zaista različitost prikaza

kulture od strane pripadnika nacionalnih manjina RH, kao i sudionika iz drugih država.

Kako to i obično biva, smotru su otvorili domaćini, SKD "Prosvjeta" KUD "Moslavina" iz Garešnice plesovima i igrama Moslavine. Uslijedio je nastup Zajednice Mađara iz Pisanice koji su na svom repertoaru imali mađarske plesove. Tradicionalno ličko kolo su nam prikazali pripadnici SKD "Prosvjeta" iz Korenice, a Češka beseda iz Zdenaca je plesala češke plesove. Uslijedio je nastup gostiju iz BIH, točnije, KUD "Beli anđeo" iz Srbca, koji su izveli plesove centralne Srbije.

U ovom šarolikom prikazu kulturnih dostignuća, nastupila je i plesna skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani

koji su svojim izvođenjem ukrajinskog plesa "Kozáčok" razveselili sve prisutne u dvorani.

SKD "Prosvjeta" KUD "Vaso Đurđević" iz Bršadina prikazao je igre iz Crno-rečja, a KUD "Palična" iz Severina je prikazao običaje za Vidovo. Igre s Korduna mogli smo vidjeti u izvedbi SKD "Prosvjeta" iz Vrginmosta, a češka obec iz Bjelovara nam je prezentirala po drugi puta češki ples.

Prikaz dječjeg kulturnog stvaralaštva okončao je domaćin svojim drugim izlaskom na scenu, plešući igre iz Srbije.

Uslijedila je podjela zahvalnica za sve sudionike smotre, te večera i zajedničko druženje.

Ivan Semenjuk

Nastup plesne skupine "Karpata" na izložbi starodobnih traktora u Novoj Subockoj

Oldtimer klub "Lanz buldog" iz Nove Subocke je 14. srpnja 2018. godine organizirao sedmu izložbu starodobnih traktora te prikazao tradicionalnu vršidbu žita iz prošlosti. Ova je manifestacija održana u

organizaciji OPG Vjere Ožoga iz Nove Subocke, a počela je defileom oldtimer vozila od benzinske postaje Brebrić iz Lipovljana, sve do nogometnog igrališta u Novoj Subockoj. U sklopu manifestacije, osim defilea oldtimer vozila, pri-

kazana je i tradicionalna vršidba žita na stari način, a održana je i izložba starih traktora kojima ovo društvo raspolaže. U poslijepodnevним satima održano je takmičenje sa starim traktorima u brzinskoj i preciznoj vožnji na nogometnom igralištu, te odrađena traktorska alka, a pobjednici nagrađeni. Za cijelo vrijeme održavanja manifestacije, organizirana je i prodajna izložba vlastitih proizvoda prisutnih OPG-ovaca.

Nakon natjecateljskog dijela programa u kojemu su učestvovali vozači oldtimera, za sve posjetitelje održan je i kraći kulturno umjetnički program, u kojem su uzeli učešće domaći KUD iz Nove Subocke, članovi KUD-a iz Dubice, te plesna skupina Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani. Izvedbom ukrajinskog brzog plesa "Kozáčok" plesna skupina "Karpata" je osvojila naklonost prisutnih gledatelja, te bila obilato nagrađena toplim pljeskom.

Ivan Semenjuk

18. međunarodni festival ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Červona kalyna" u Devetini

● Pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana

Članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana sudjelovali su 8. lipnja 2018. godine na 18. međunarodnom festivalu ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva koji je organizirala KPUU "Červona kalyna" iz Banja Luke, a koji se održava u znamenitom mjestu

Devetina. U ovom mjestu sada živi jako malo ljudi pa tako i malo Ukrajinaca, ali je to nekada bilo veoma naseljeno mjesto u koje su doseljavali Ukrajinci iz Ukrajine, tadašnje zajedničke države Austrougarske prije 120 godina. Nakon iskrčivanja šuma, Devetina i ostala okolna mjesta postajali su kršna područja

bez mogućnosti bavljenja poljoprivredom, zbog čega je počelo brzo iseljavanje Ukrajinaca iz toga kraja.

U Devetini je sagrađena ukrajinska grkokatolička crkva "Uspenja presvete Bogorodice" ispred koje se svake godine održava međunarodni festival. Program je počeo u 11 sati služenjem svete mise, a ispred crkve, u središtu, između 9 kamenova po kojima je mjesto dobilo ime, u 13 sati počeo je kulturno-umjetnički program.

U programu su sudjelovali gosti iz Hrvatske: pjevačka skupina "Karpati" iz Lipovljana te plesni par iz Zagreba, a Ukrajinice iz Srbije predstavljala je kulturna udruga Ukrajinaca iz Sremske Mitrovice. Program su upotpunili domaćini iz Banja Luke, te ukrajinska kulturna društva iz Prnjavora i Kozarca, a nastupila je i srpska udruga iz Laktaša.

Ivan Semenjuk

Nastup UKPD "Taras Ševčenko" iz Kaniže u Strahoninecu

● Plesna skupina UKPD "Taras Ševčenko", Kaniža

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže 25. kolovoza nastupalo je na 17. međunarodnom druženju folkloriša 2018. u Strahoninecu, nedaleko Vараždina. Ovu manifestaciju organiziralo

je Kulturno umjetničko društvo "Strahoninec" iz istoimenog mjesta. Društvo "Taras Ševčenko" imalo je čast prvi puta sudjelovati na ovakvoj manifestaciji s nadom da će se suradnja s ovim Društvom nastaviti kroz nastupe i susrete koji sli-

jede. I na ovom nastupu UKPD "Taras Ševčenko" dobilo je priliku predstaviti rad i trud svojih plesača u njegovanju, očuvanju i prezentaciji ukrajinskih tradicijskih običaja i kulture kroz ukrajinske pjesme i plesove. Ukrajinskim plesovima predstavila se starija plesna skupina ojačana mladim snagama. Pjevačka skupina Društva koja tradicionalno okuplja pjevačice ukrajinske nacionalne manjine i hrvatske većinske skupine, zaljubljenice u ukrajinsku glazbu, predstavila se s nekoliko ukrajinskih pjesama predstavljajući tradicionalni način pjevanja svoga kraja. Publika je bila oduševljena srčanošću pjevačica te spremnosti i elegancijom plesača i plesačica iz Kaniže. Nakon formalnog dijela programa uslijedila je zajednička večera i druženje za sve gledatelje i sudionike programa.

Lidija Has

● Pjevačka skupina UKPD "Taras Ševčenko", Kaniža

XII фільм-фестиваль у Вуковарі

Протягом чотирьох днів від 23 по 26 серпня 2018 року у Вуковарі тривав дванадцятий фільм-фестиваль придунайських

земель. Маніфестації такого рівня - важлива частина культурного багатства кожної держави, адже вони, на певний спосіб, об'єднують людей.

Спільний перегляд фільмів дає особливу, всепроникаючу енергію, яка у цей турбулентний час згуртовує зовсім різних людей. Саме тому з року в рік вуковарці радіють новому фестивалю, його гостям, достатку якісних фільмів, супроводжуючих програм, низу концертів і презентацій, які збагачують цю подію.

Однією із супроводжуючих програм кінофестивалю було представлення національними меншинами міста своєї адвентичної культури. Різноманітність, багатство, унікальність національної гастрономії представили на презентації і члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка з Вуковара. А щоби підняти настрій учасникам та гостям фестивалю, члени самодіяльного хорового колективу українського товариства виконали низку українських народних пісень, а також і затанцювали перед глядачами, підкреслюючи важливість збереження своєї культури на цих просторах.

За чотири дні фестивалю публіка мала можливість побачити 56 фільмів у шістьох різних місцях Вуковара. Демонстрацією болгарського фільма "Радіограма", режисера Роуз Хасанове урочисто пройшло закриття вуковарського фестивалю. Перед демонстрацією, за найкращі фільми були вручені головні нагороди - "Золотисті щити". А головну нагороду у категорії повнометражних фільмів, за результатами фестивального журі, отримав румунський фільм режисера Радуа Юудеа.

Тетяна Рамач

● Хор УКПТ "Іван Франко", Вуковар

Товариство української культури “Цвіт” вітає відкриття Почесного консульства України в Спліті

У Спліті 20 серпня 2018 року урочисто відкрили Почесне консульство України в Хорватії. На урочистому заході була дружина Президента України Марина Порошенко. У відкритті консульства також взяли участь Прем'єр-міністр РХ Андрей Пленкович, Віце-прем'єр-міністр - Міністр закордонних і європейських справ РХ Марія Пейчинович Бурич, Міністр закордонних справ України Павло Клімкін, мер м. Спліт Андро Крстулович Опара.

Особливо приємним для членів українського товариства із Спліта було те, що ініціатором і меценатом цієї події став друг України - Івіца Піріч. Тобто це відкриття стало важливою подією для обох дружніх країн. Всі доповіді під час цього заходу з

особливим, урочистим піднесенням закінчувалися словами “Слава Україні!” і “Živila Hrvatska!”. А охочих донести це вистраждане нашими народами і історично-доленосне привітання не бракувало, – зала консульства була переповнена! Обличчя поважних мужів у костюмах і статних панянок у довгих сукнях, попри серпневу далматинську спеку, були усміхненими і доброзичливими. Серед вервечки гостей міста одним із перших, хто помітив присутність людей у вишиванках, був Павло Клімкін. Професійного дипломата цікавила діяльність українського товариства в Спліті, але найцікавішим було дивитися в очі цій людині, – його усмішка несла в собі особливе, щире піднесення і захоплення, яке додало всім настрою.

Під час урочистостей лунали вітання прем'єр-міністра Хорватії Андрея Пленковича, міністрів Хорватії, мера Спліта Андро Крстуловича-Опари. З вітальним словом на церемонії виступила дружина Президента України Марина Порошенко, яка підкреслила важливість зміцнення українсько-хорватської дружби. Мало хто помітив, а дехто зробив вигляд, що не помітив, але наприкінці виступів сталася маленька подія – один чоловік з obsługi випадково упустив тазу з порожніми келихами, які дзвінко розбилися в приміщенні консульства (а ми ж то знаємо, що це на щастя!).

Після урочистостей пані Марина Порошенко і Івіца Піріч люб'язно погодилися на спільну світлину з членами українського товариства “Цвіт”, яке діє в Спліті.

А члени товариства з піднесенням заспівали Гімн України, чим додали родзинки в загальний святковий настрій і вельми потішили місцеві телеканали. Після офіційної частини в підвалах Діоклетіанового палацу відбулася гостина.

Отож, започатковано роботу важливої установи, стяг України відтепер височить на центральній вулиці Спліту. Товариство української культури “Цвіт” з надією очікує на піднесення рівня співпраці як між українцями громади Спліту, так і виведення на новий рівень українсько-хорватської дружби. Українці Хорватії сподіваються, що приміщення консульства стане домішкою не лише для високої політики, а й для української культури і мови.

Юрій Голодович

Ukrajina obilježava nezavisnost neviđenom vojnom paradom

Ukrajina suočena s pogibeljnim sukobom već više od četiri godine s proruskim separatistima, proslavila je u petak 27. obljetnicu nezavisnosti vojnom paradom neviđena opsega. U znak američke podrške Kijevu, savjetnik za nacionalnu sigurnost John Bolton prisustvovao je tom mimohodu na glavnoj aveniji u Kijevu pred tisućama gledatelja često odjevenih u tradicionalne izvezene košulje, koje su postale

patriotski simbol zadnjih godina, s obzirom na krizu s Moskvom. U paradi je sudjelovalo oko 4500 vojnika i 250 komada oružja i vojne opreme među kojima protuzračne rakete Š-300 i Buk, lansirne rakete Grad ili pak protutenkovske rakete Javelin, koje je ove godine Washington prodao Ukrajini.

“To je najveća parada od nezavisnosti Ukrajine”, izjavila je Viktorija Kušniř, glasnogovornica ministarstva obrane.

Prvi put od 2009., angažirano je zrakoplovstvo (borbeni helikopteri, borbeni zrakoplovi, bombarderi).

Novina je postrojba sastavljena samo od žena, studentica na vojnim sveučilištima, koje su sudjelovale u mimohodu. Vojnici iz desetak zemalja koje podržavaju Kijev (SAD, Kanada, V. Britanija, Poljska...) također su sudjelovali u paradi.

HINA

У Києві відбувся військовий парад до Дня Незалежності України

24 серпня у Києві відбувся військовий парад до 27-ї річниці Дня Незалежності України. З цієї нагоди у Києві Хрещатиком проїхало 250 одиниць військової техніки, а участь у військовому параді взяли близько 4,5 тисяч людей. Військові вперше використали нове офіційне вітання українських Збройних Сил “Слава Україні! - Героям слава!”. Також уперше за дев'ять років участь у параді взяла військова авіація. 27 років тому 24 серпня був підписаний Акт проголошення незалежності України, який розпочав нову сторінку в історії нашої країни.

Парад приймав Президент України Петро Порошенко. Хрещатиком крокували парадні розрахунки усіх родів

військ Збройних сил України, підрозділи Національної гвардії, МВС, ДСНС, ветерани Антитерористичної операції, прапороносні групи та парадні розрахунки країн-членів НАТО. Уперше участь у параді взяли жінки-військовослужбовці.

Гасло “Слава Україні! Героям слава!” стає головним вітанням українських військових і буде узаконене Верховною Радою.

Про це заявив Президент Петро Порошенко, виступаючи на параді військ “Марш нової армії” на Майдані Незалежності, повідомляє кореспондент Укрінформу.

“Найміцнішими стають ті традиції, які народжуються в народі, які генеру-

ються народом і людськими серцями, передаються з покоління в покоління. І серед наших символів є не лише прапор, не лише герб, не лише гімн, про які написано в Конституції України, але й національне гасло “Слава Україні! Героям слава!” - від нього ми відчуваємо колосальне піднесення, а наших ворогів корчить, як чортів від ладану”, - зазначив Порошенко.

Глава держави наголосив, що настав час надати гаслу “Слава Україні! Героям слава!” силу закону. Президент нагадав, що подає до Верховної Ради законопроект про зміни до військових статутів, згідно з яким це гасло стане головним вітанням у ЗСУ.

УКРІНФОРМ

Спільні та відмінні риси українського і хорватського народного вбрання

Танець супроводжує людей з прадавніх часів, навіть і малюнки в печерах доказують, що люди і тоді танцювали. Сьогодні танець використовується, як вид мистецтва, як спосіб духовного або розважального спілкування. З року в рік танці стають все більш популярною формою рекреації, оскільки вони несуть в собі більше переваг: зміцнюють м'язи тіла, розслабляють, усувають негативну енергію, являють собою прекрасну форму комунікації, а також несуть цікаву інформацію через костюми та народне вбрання. За допомогою костюмів або народного вбрання танцюристи показують, хто вони, звідки вони, розповідають свою історію та історію своїх предків. Завдяки костюману люди розповідають про те, що вони відчувають, що люблять, що цінують і до чого прагнуть. Костюм дуже вижливий в сценічному виконанні, тому що він дає глядачам повну інформацію про виконавців. Якщо костюм вдалий і повністю відповідає даній темі, тоді він створює чарівний світ, який гіпнотизує глядачів і розповідає їм свою історію.

Історія людини дуже важлива для нинішнього покоління, тому що саме історія являється причиною виникнення традицій, звичаїв, танців та костюмів. Слід звернути увагу на те, який вплив мала Україна на хорватську культуру, традиції, а також на народне вбрання хорватів.

Історія та історичні докази переселення хорватів із західного регіону України та Карпат

У Хорватії існує велике розмаїття в мистецтві завдяки екологічним умовам та впливу культур, з якими хорвати зіткнулися протягом своєї історії (Середземномор'я, Центрально-євро-

пейський, східно-європейський впливи, Старий Балкан, та ін) обумовили розвиток трьох специфічних регіональних культур: Панноніанської, Динарської та Адриатичної.

Загальна та національна енциклопедія пише про ці події так: "Збережені старі записи вказують, що хорвати на сучасну територію проживання переселилися з дуже далеких просторів, що вплинуло і на етнічну назву. Поряд з різними етимологіями, які назву Хорват пов'язують з різними діяльностями (народ, який має землю) або з місцем проживання (гора, "горбат", горбата територія, Карпати) та інші, але все ж таки більшість дослідників назву Хорват пов'язують з рухом північно-іранських племінних груп до Чорного моря: запис грецькою мовою із II - III століття (у Авесті: ховати, охороняти, пасти худобу) з цим пов'язують коріння хорватського панноніанського вбрання. Таким чином, плем'я, яке пасло худобу, з території між Каспійським і Азовським морями, рухаючись на Захід до Карпат, поступово з'єдналося з славенським народом. Вони дали назву цій племінній групі, яка вже стала слав'янською і з'явилася в Україні (спогади в літописі Нестора) і в південній Польщі (під назвою Білі Хорвати). Очевидно, що головним етнічним та історичним осередком хорватів була Далмація (область на північному заході Балканського півострова на узбережжі Адриатичного моря), яка стала першою хорватською державою і розширилася до сьогоденних хорватських кордонів. Тому велика частина Далмації взяла собі елементи народного вбрання із західного регіону України, яке з часом змінюється, додається, збагачується, але початкові елементи зберігаються і до сьогоденних днів. З часом назва Хорват поширилася по всій території і стала орієнтиром їхнього поселення. Нині можна зробити висновок, що Біла Хорватія відносилася на простори нинішньої Східної Баварії, південної Польщі, північної Чехії та західної України. Існує думка, що існувала ще одна Хорватія на території сучасної України з осередком поблизу Києва. Це ще одне пояснення коріння хорватського традиційного вбрання.

Українське народне вбрання

Коротко згадаємо найважливіші характеристики українського народного вбрання, щоб краще зрозуміти спільні та відмінні риси з хорватським народним вбранням. Так, в Україні жіноча сорочка була довшою, ніж чоловіча і обов'язково прикрашена вишивкою

на грудях, біля ший і рукавах. Сорочки шили з двох шматків полотна. У жіночій сорочці найдавніший вишитий елемент був рукав, а саме його верхня частина - "полик". З часом сорочки набули регіональних відмінностей. Українська вишита сорочка вважалася святковим одягом. Сорочка мала багато варіантів крою та оздоблення. Виготовлялася вона переважно з полотна або сукна, відповідно до призначення чи матеріальних можливостей родини. У різних кутках України простежувалися яскраво виражені відмінності в пошитті сорочки, які позначалися в основному на способах приєднання рукавів і плечової вставки до стану та оздобленні коміру і манжетів. Але найвиразніше - регіональну приналежність, вікові особливості її власника, а також його сімейний стан визначали вишиті орнаменти, які наносили різноманітними методами. В класифікації видів народного вбрання все достатньо просто. Як-от із поясом, чи, інакше, - стегновим одягом. Звісно, це ті елементи народного костюму, які носили на нижній частині тіла. Одягали його просто поверх сорочки. Для жінок це були запаска, фартух, плахта. Система назв жіночого поясного одягу дуже яскрава: це і щорц (смугаста спідниця, поширена на Львівщині), і кабат (Лемківщина), і "мальованка". Також у багатьох місцях зустрічалися "фота", "сандарак" та інші. Жіночий костюм доповнює яскравий вінок.

Чоловічий народний костюм складався з вишиванки, штанів, пояса і чобіт.

Штани могли бути гачі (вузькі) або шаровари (широкі штани). Стосовно перших, то у різних регіонах вони мали різні назви: "ногавиці", "гачі", "холошви". А от шаровари були ша-

роварами кругом і завжди. На поясі штани фіксувалися за допомогою так званої "шворки". Шаровари були популярні в східній і центральній Україні, а вузькі штани - на південних та західних територіях України.

Народні костюми України мали різні характерні риси в залежності від регіону. Так само і в Хорватії, костюми розрізняють по регіонах. Наприклад, в південній частині України сорочки були більше відкриті, пошиті з тоншої тканини і мали світліший колір вишивки, де переважали червоний, жовтий і зелений колір. В центральних регіонах переважали червоний і чорний колір вишивки. Вишивки передає не лише характер і талант народу, а й пе-

реказує його історію.

Також український національний костюм не може існувати без аксесуарів за своїм визначенням. Це є одна з основних особливостей традиційного одягу. Всі доповнення до необхідного вбрання з давніх часів несли в собі естетичні вподобання українців.

Хорватське народне вбрання

Хорватське народне вбрання є частиною культурної спадщини хорватського народу з великим різноманітним видом костюмів. Народне вбрання і народні танці нероздільно пов'язані із способом життя, вони відображають суспільні та культурні особливості певних географічних територій, де хорвати колись жили і нині проживають. Хорватське вбрання, так як і українське, дуже різноманітне, яскраве і багате. До середини 19 століття народне вбрання носили в більшості селяни. Так як і в Україні, по хорватському одягу можна була розпізнати регіон проживання. Хорватське народне вбрання також поділене на три групи: адриатичне (ядранське), панноніанське і динарське. Як і українські народні костюми, хорватські мають багатий колорит і презентують свою культуру та ідентичність. Кожен костюм своїм виглядом та елементами, які з'явилися внаслідок природних умов, клімату, господарства, матеріального становища, смаку - в різних регіонах Хорватії відрізняються. Так само як і в Україні, хорватські костюми пристосовані до місцевості, клімату і способу життя.

Так, наприклад, одяг жителів адриатичного узбережжя і остров'янів (жителів островів) завжди був з тонкої тканини, яка відповідає теплому медитеранському клімату, а в горах навпаки, одяг шили з теплої тканини, яка захищала від холоду, пилу, вітру і бруду. Такий одяг відповідав клімату холодної панноніанської рівнини. Тканину та відповідні матеріали для вбрання люди виготовляли самі в домашньому господарстві з льону та конопель (точно так як і українське вбрання). Родючі низовини орної землі давали можливість виготовити полотно, а вовну овець з гірських пасовищ використовували для виготовлення теплої одягу. За тривалий час костюми хорватських селян були піддані різним впливам сусідніх культур та одяганням вищих соціальних шарів. Завдяки зміні природних умов та культурних творінь, з'явилися регіональні стилі одягу, як і в Україні, вони були адаптовані до клімату та відповідали стилям місцевості. Панноніанський стиль був широко поширений у центральній та східній Хорватії між ріками Дравою, Савою та Дунаєм. Перевагу мало вбрання, виготовлене з домашнього

полотна. Основні частини - жіноча і чоловіча сорочка та чоловічі штани - не шили шляхом різання тканини, їх шили архаїчним способом, використовуючи ширину полотна, а бажану форму і дизайн досягали, роблячи складки (складки обов'язково присутні і в українському вбранні). До широких штанів та сорочок, які носили поверх пояса, чоловіки взимку одягали іще жилети, коротке або довге пальто, прикрашене барвистими візерунками. Таким чином, через кліматичні умови з'явилися нові частини хорватського костюму.

Жіночий одяг складався з полотняної довгої сорочки (зовсім схожої до української), спереду оповитої полотняним фартухом. Сорочка була рівного крою з обов'язковою геометричною вишивкою ручної роботи на рукавах, грудях і біля ший. Ручні вишивки на хорватських сорочках ідентичні до українських. Сорочка і фартух були багато прикрашені тканими кольоровими прикрасами.

Чоловічий костюм складається з сорочки, широких штанів, широкого пояса та чорних шкіряних чобіт.

Народні костюми, як традиційний стиль одягу, в доіндустріальному періоді включали всі предмети одягу (нижню білизну, основний і верхній одяг) і використовувалися в будні та свята на протязом усіх сезонів року. Дуже важлива в хорватському костюмі дівоча зачіска, яка привертає до себе увагу різними способами розчісування та багатими квітами у волоссі. Зачіску дівчині роблять годинами декілька жінок, які вважаються майстринями цієї роботи. Зачіска складається з різних видів косичок. Готова зачіска

захоплює мистецьким виглядом. Як і українські дівчата, хорватські прикрашають голову квітами.

До народного вбрання відноситься взуття та прикрашання обличчя і тіла. Існують і інші додаткові елементи: сумочки, орнаментальна зброя...).

Послідовність і різноманітність костюмів певних місцевих, регіональних та етнічних спільнот обумовлені екологічними причинами, тому що вони були виготовлені з сировини, пропонуваної природним середовищем цих громад (льон, коноплі, бавовна, вовна, шовк, шкіра, хутро, пір'я тощо) і завжди були відповідною реакцією на кліматичні умови. У той же час, костюми відображають історичну долю громади та її контакти з іншими культурами. Складова частина костюма підкреслювала сімейне та соціальне становище особи, вік, покликання тощо, а в стилі прикраси показувала розумуння і прагнення до прекрасного.

Хоча одяг деяких сільських громад виглядає простішим, він містить в собі спеціальні деталі, які вказують на вік, сімейний стан та інші характеристики, так як і в Україні.

Відмінність і особливість хорватського костюму є в тому, що деталі костюму дають дуже чітку і повну інформацію про людину, яка в ньому вбрана. Наприклад, по деталях костюма можна зрозуміти чи дівчина заміжня, чи хлопець одружений, чи молодиця стала мамою, навіть те, що старша жінка стала вважатися старою. Також костюм своїм виглядом може перенести повідомлення про те, що хтось сумує і оплакує близьку людину.

Хорватський костюм також не існує без різноманітних прикрас. По звичці, яку взяли з України носити червоне намисто (в Україні переважно дерев'яне), хорвати до цих пір люблять і використовують намисто червоного кольору. Так як хорвати спочатку при-

були на узбережжя Далмації, вони почали намисто виробляти з червоних коралів. Стародавні прикраси, які вважаються культурною національною спадщиною, зберігаються в музеях. Междисциплінарні методи дослідження базуються на доступних джерелах, які доказують, що перший національний одяг та найстаріші аксесуари передавали з покоління в покоління, як сімейну спадщину, як цінний подарунок. Цим одягом та прикрасами інколи розплачувалися та розмінювали на інші товари іще на території Карпат. Таким чином, античні прикраси, які колись давно потрапили з України на простори Хорватії, збереглися до наших днів.

Хорватські народні костюми і в сучасному віці залишаються впізнаваним символом національної (етнічної, регіональної, місцевої) ідентичності. Їх в основному одягають на великі свята, міжнародні, державні, спортивні та інші урочисті заходи. Хорвати пишаються своїм національним вбранням та використовують його, як костюм для виконання музично-танцювальної народної спадщини.

Україна і Хорватія - слав'янські народи, які мають багато спільного в мові, історії, традиціях, обрядах та в народному вбранні. В тексті коротко описано, яке велике значення і великий вплив має спільна історія та доля кожного народу і його прабатьківщини. Нинішні традиції, звичаї, обряди, народні танці та національне вбрання несуть в собі розповіді про стиль життя предків. Нові покоління повинні зберігати їх і передавати наступним поколінням, щоб коріння ніколи не було забути.

Олеся Мартинюк

Вишиванка

Сорочку-вишиванку
До самого світанку
Вишивала дівчина в сиву давнину.
Схрещувались ниточки,
Розквітали квіточки:
Ружі та барвінок, вздовж по полотну.
Вишивала з піснею яблука барвистії.
Чи на дворі дощ був, чи холодний сніг.
Вишивала ружу та вкладала душу,
Щоб на довгі роки вийшов оберіг.
Барви кольорові: зелень - то діброви,
Молодість, надія, злагода і мир;
Жовтий - то колосся,
Й плодівита осінь,
І ласкаве сонце, що встає з-за гір.
Синії стежини - то морські глибини,

До людей довіра і безкінечність вся.
Ну а чорний килим -
Туга по загиблм,
Що за землю рідну віддали життя.
Хрестики червоні -
То калини грони,
І вогонь гарячий, і пролита кров,
Але ще й родина, ненька-Україна,
І родинне щастя, й вічна любов.
Я візьму льон білий, нехай рух
несмілий,
Але ж вишить спробую сорочку таку.
Ниточка до ниточки,
Квіточка до квіточки,
Щоб нащадки згадували на довгім
віку.

UKPD "UKRAJINA", SLAVONSKI BROD NA ĐAKOVAČKIM VEZOVIMA